

Artis obstetricariae compendium ... morborum omnium qui foeminis inter gestandum in utero, et in puerperio, nec non infantibus supervenire solent curationem totam complectens. Huc accedunt morborum omnium ... naturam investigandi methodus vera ... in usum medicinae tyronum / [Sir Richard Manningham].

Contributors

Manningham, Richard, Sir, 1690-1759.

Publication/Creation

London : T. Garner, 1740.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/fg2dtsb8>

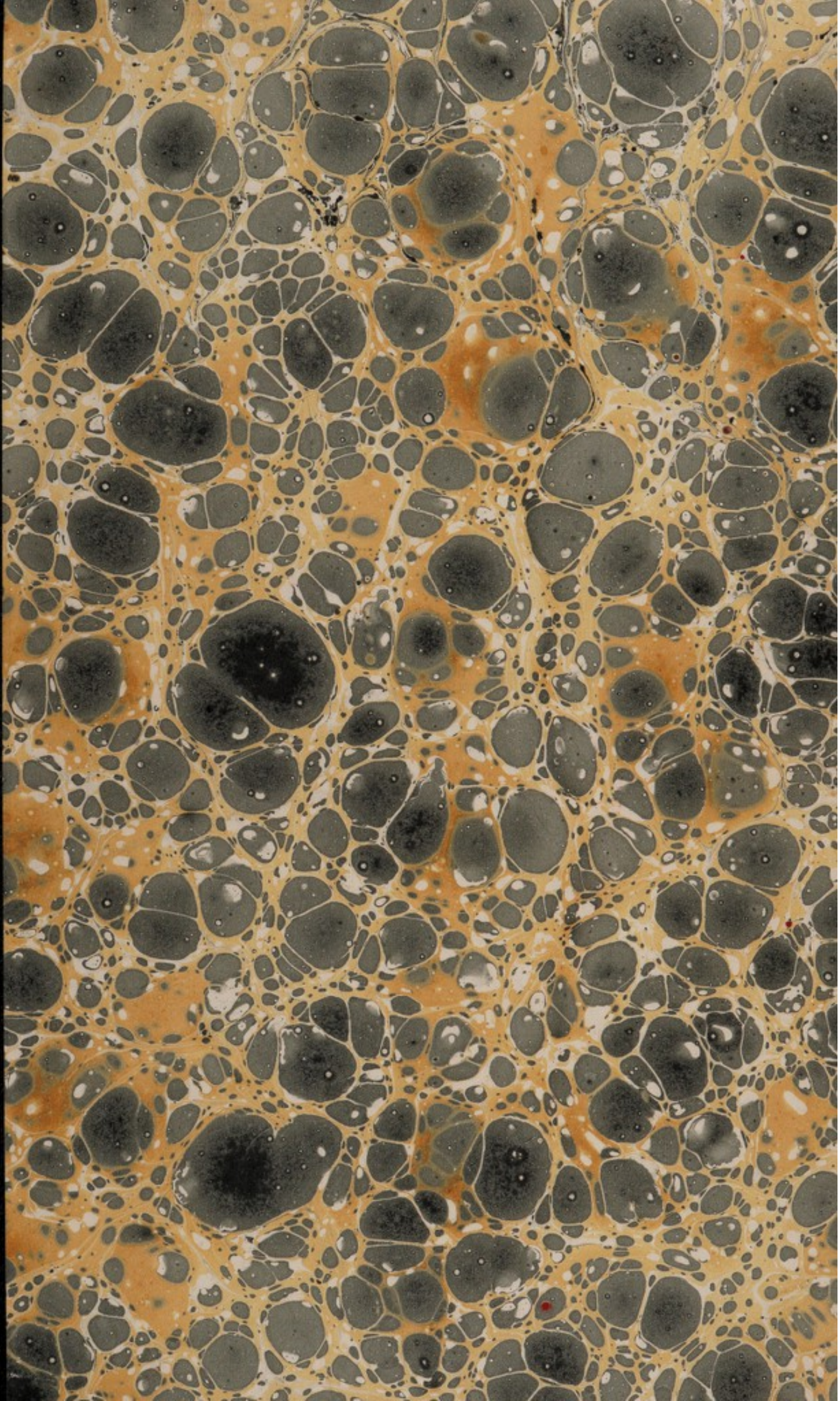
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

35256/c

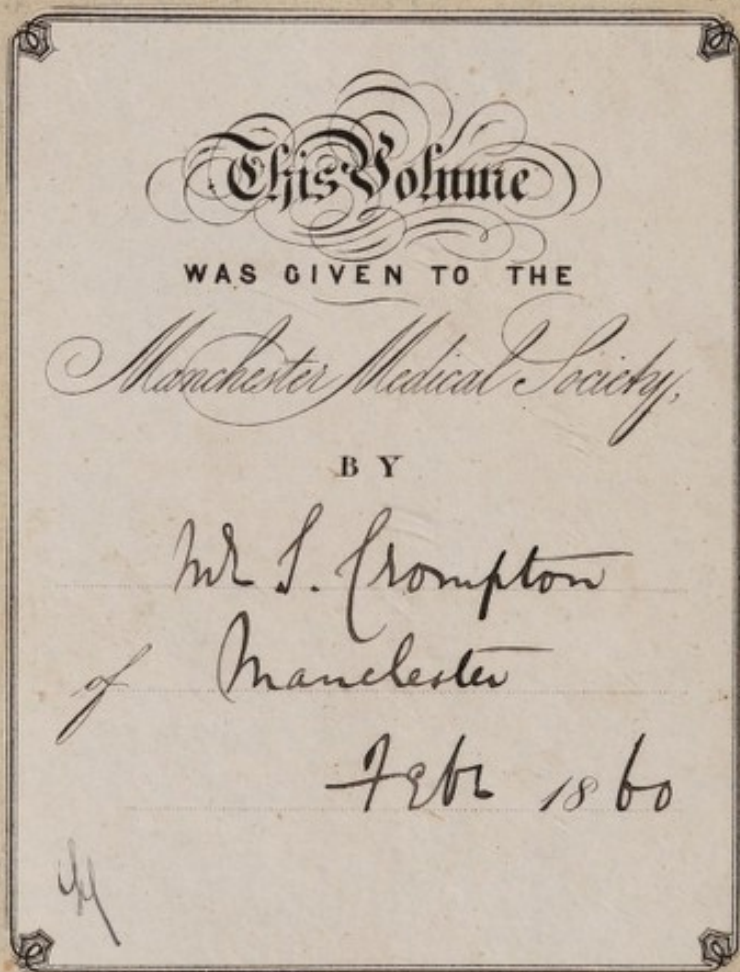
J.W. Febr. 1860

J. xxv. Man

Dup
M. H. S.

Replaced by
Radford Library
copy. C. W.

Sam. G.rompton

"Novam editionem curavit Philippus
Adolphus Boehmer, duasque addidit
diss. quas suo loco dicemus." Hall. 1746. 41
Recus. Lovan: 1755. 45
Haller. Bibl. Chir. ij. 217

ARTIS OBSTETRICARIAE
COMPENDIUM

Tam THEORIAM quam PRAXIN
spectans :

MORBORUM omnium qui Foeminis inter
gestandum in Utero, & in Puerperio, nec non
Infantibus supervenire solent CURATIONEM
totam complectens.

*Huc accedunt MORBORUM omnium, quibus
Corpus humanum est obnoxium NATURAM
INVESTIGANDI METHODUS vera
& accuratissima, illorum CURATIONEM
efficacissimam indigitans :*

Et OBSERVATIONES nonnullae ad PRAXIN
GENERALEM MEDICINAE attinentes :

In Usum MEDICINAE TYRONUM

AUCTORE

RICHARDO MANNINGHAM, EQUITE,
M. D. R. S. S. et Coll. Med. Lond.

In hoc gaudeo aliquid discere, ut doceam. SENECA.

LONDINI:

Impensis T. GARDNER, apud Insigne Capitis *Couleii* prope
Temple-Bar. MDCCXL.

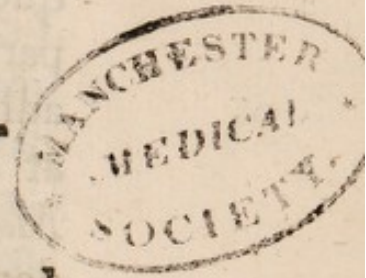

T.p. formerly mounted on index leaf
now bound at end. 2/8/89.

54800

PRAEFATIO.

QUONIAM consilium illud pium, quod in levamen puerperarum inopum Nobilium, Clericorum & Medicorum dignissimi quique, optimi denique omnium ordinum & utriusque sexus Patroni nuper iniere, Artem Obstetricariam docendi occasionem mihi mox est daturum; in rem fore existimavi, futuræ Institutionis, quam apud eos Tirones qui se nostris præceptis dederint præstiturus sum, Compendium hoc in medium dare. Quod si cui nimis curtum & imperfectum videatur, ausim non tantum promittere me limatius & plenius, quamprimum per tempus licebit, redditurum, sed sperare etiam ex hoc, qualecunque sit, fructum uberem posse hauriri: Nam præcepta quæque præstantissima quæ ad Obstetricium & Mulierum morbos attinent Aphorismi ubique subjecti complectuntur.

Diu equidem sum miratu (id quod complures
a 2
questi

questi sunt) Hospitium in subsidium pauperularum parturientium & infantium expositorum nullum adhuc in hac nostra civitate tam opulenta extitisse; at quoniam, quæ miseris benigne semper illuxit, *Majestas Regia* concessa *Diplomate* opus hoc desideratum Auctoritate sua promovit, summique inter nobiles viri Hospitii futuri Curatores fieri dignati sunt, nullus dubito quin, collatis ultro pecuniis (ea enim est nostratium proclivis misericordia) brevi perficiatur, nec minus *Religioni*, efficiendo quo minus egestas dira ad infantium suorum necem invitas parentum manus, impellat, quam *Reip.* Vires opesque civiles quotidie augendo, profit.

Hospitiolum etiam hoc quod in nostris ædibus interim in subsidium puerperarum inopum, faventibus non paucis, jam nascitur, suas habet laudes, et matribus plurimis earumque infantibus incolumitati esse potest: Quod licet in præsens angustis nitatur fundamentis, si quid exempla tamentorum, quibus jam curæ est, Fautorum possunt, cito amplius factum iri confido: Quid quod inceptum sit satis comprobatur, quod in se nihil non decens, justum et laudabile habeat & unde Ars Obstetricandi commode semper discatur: Hujus
autem

autem rei scientiæ, (adeo non levis est momenti) doctissimi ferme omnium seculorum Medici operam navare haud aspernati sunt; et in his novissimis temporibus, cum mulieres, suæ infantiumque salutis melius consulentes, utriusque sexus auxilium accersire non recusaverint, ad Praxim quoque multo peritiores evaserunt; quippe viri Anatomica scientia instructi promptiores improvisis difficultatibus accurrunt, & ad augendam peritiam magis sunt idonei. Sperare igitur libet quamplurimos, qui se Medicinæ studio accingunt, non tantum Theoriæ hujus artis sed et Praxi quoque in posterum daturus operam cum discendi ad manum adierit Facultas: Quod si his qui in hac urbe, (ubi rei medicæ peritissimi semper in propinquo sunt) degunt, minus necessarium videatur, iis saltem qui rure Medicinam facere destinaverint non possum non commendare; eorum enim omnino erit diversis istis morbis, qui graviditati & puerperio sæpe superveniunt, mederi: Est vero cur mulieres ipsæ culpentur quæ, si forte inter gestandum in utero ægrotaverint, medici consilium advocare plerumque nolunt; errore scilicet vulgari ductæ, quicquid morbi sit, aut nullum remedium nisi post partum adhiberi posse credunt, aut tum ultro decessurum

decessurum sperant: In hoc autem falluntur, nam nisi morbus is sit, qui ex Prægnatione omnino oritur, ipsi puerperio multum difficultatis & periculi nunquam non affert, imo sæpe mortem: Contra vero idoneis & tempestivis remediis ut multo facilior sit partus, multa incolumis puerpera, quæ per errorem hunc & iniquam negligentiam perire potuisset, effici potest.

Cum adhuc Obstetricandi artem haud facile quicumquam, nisi peregre quæsitam, satis affecutus sit, et cum longinqua studia perpaucorum Tironum rebus convenirent; vix sperare licet *Obstetrices* nostras eam, quam res sæpe postulant, artis prudentiam adeptas esse: Unde honestiores æque ac humiliores gravissima in puerperio per Obstetricantium pene inevitabilem inscientiam pati timendum est. Jam vero præsentem discendi occasionem nactis nullas erit excusationi locus, si posthac inscienter egerint cum penes fuerit omnes idoneos obstetricio fieri; quo tandem effecto ipsi Divites simul cum pauperibus plurimum emolumenti ex hoc incepto suo munifico percepturi sunt, posterique summis laudibus pios operis Fautores, unde et ipsi tantum utilitatis hauserint, profecuturi sunt.

Cum

Cum vero sint qui querantur, nec injuria, Mulieres in Hospitiis peregrinis incommoda nonnulla ex instituendis Tyronibus accipere, ne quis tale quidquam nobis objiciat, Machinam ita comparatam habemus, ut per illam & Prægnantium *Tactum* & Educationes Fœtus omni-modæ monstrari possint: Fit autem ex Fæminæ ossibus compactis quibus uterum *factitium* aptari curavimus. Hac igitur nullo parturientium incommodo imperitas Tironum manus exercebimus, donec ipsum opus capeffere tuto poterunt: Eadem etiam machinatione quem *situm* in utero fœtus, quem ipse uterus juxta naturam obtinet, et varios *situs*, qui præter naturam utrique accidunt, (unde molestissima & periculossissima sæpe fiunt puerperia) demonstrabimus, quid denique pro *diversis rebus* potissimum factò opus sit edocebimus.

De

Cum vero sint qui dicantur, etc. ista Ma-
 liera in Hesperia, quae in Europa prope
 ex insulae Tyronibus accipitur, ne qui tale
 quidquam natis obicit, Machinam ita comparant
 habent, et per illam de se nantiam Veneri de
 Edifices. Postea cum modo innotuit, prout
 sic autem ex hactenus editis comparis quibus
 utrum festiva specti curvamus. Haec tunc
 nullo parturientium innotuito insperitas. Tuorum
 manus extensa, donec ipsa opus capere
 tunc potuit: Habent etiam machinam quon-
 dam in utero facta, quam ipse uteris iuxta na-
 turam obinet, et variis viis, qui praeter naturam
 utique accidunt, unde sollicitus de periculo-
 sissimis se hinc proferens) demoustrat, quod
 denique pro uteris vna potissimum facta esse
 in edocimus.

De

		Quid sit Tactus? —
	} Quomodo prægnans debeat tangi? } Quo Tempore necessarius?	An vere gravida sit Mulier aliqua- necne?
		An Tempus pariendi instet, an longa adhuc mora intercedat?
		An gravida genuinis ad Partum Do- loribus corripiatur necne?
	} Cuinam rei } inferviat? } ut cognos- } catur	An gravidæ Doloribus jam correptæ futurus sit Partus facilis an diffi- cilis?
		An Infantes bene vel prave siti sint?
Cognitio specialis		Quomodo Parturienti et Infanti suc- currendum, et quid cum in finem faciendum sit?
		An Res ita se habeat ut Partus Gra- vidæ sit promovendus?
		Quomodo Secundinæ excludendæ sint?
		Omnes pravè siti Fœtus verti? et Pedibus prehensis extrahi queant?
		Quomodo Obstetrix se gerere de- beat post Partum erga Matrem? } Infantem? :

De Utero.

UT clarius et distinctius Rem proponamus Uterum consideremus.

vel } per se.
} conjunctim cum Vagina.

Uterus

Uterus per se	Substantia	} Crassa. Solidissima.		
	Compositio	} Ex innumerabili Multitudine Fibra- rum et Vasculorum scilicet Venis, Arteriis, Nervis, Lymphaticis, interpositis Particulis musculosis.		
	Status	} in	} Virginibus. Nuptis.	
		} ante post	} Prægnationem.	
	Situs	} ante post	} Partum.	
		} Qualis?	} varius post Præg- nationem	} Commoda? Incommoda?
	Fundus post Præg- nationem, deflecti- tur nimis		{ Prorsum. Retrorsum. Dextrorsum Sinistrorsum	} Incommoda?
	Os	} Quid?		
	Figura externa	} Qualis?		
	Connexio	} Qualis?	Ligamenta?	Ufus?
Orificium, undique annexum Vaginæ. Cavitas Collum	} Quid?			
Dilatatio in suprema plurimum Parte, viz. Fundo			} Commoda? Incommoda?	
Contractio	} Qualis? Ufus?			
Unde nonnullis false dicitur <i>Os Internum Uteri.</i> inde Confusio.				

De Crassitudine Uteri in Prægnantibus.

UTERUS potest extendi et dilatari manente tamen eadem Crassitie qua gaudet, dum adhuc parvus, Fœtusque expers est, et non obstante Magnitudine sua et Crassitie, quam habet Tempore Partûs, intra paucos Dies Horasve ad pristinam Parvitatem ac Firmitatem contrahi potest.

Sæpius, quando defunctæ Parturientis Anatomix interesse dabatur, vidi Uterum, non obstante quantacunque Magnitudine vel Parvitate gaudeat Uterus, eadem semper reperitur Crassities, modo major, modo minor, prout variant accidentia. et *Quicquid communiter vel plerumque fit, id naturale est.*

Sæpe in viventibus accurata Attentione inquisivi, tam altera Manu in Uterum intromissa ad Secundinam extrahendam, quam altera Ventri imposita, ut eo distinctius Veritatem Crassitiei ipso Sensu detegerem; et vere dicere possum, me semper ferè Uteri integram Crassitiem sensisse, imo tantam nonnunquam Crassitiem et Rigorem percepisse, ut ægre persuasus sim, quin mali quid accidisse Parturientibus credam, quum tamen in isto Puerperio eâ quâ in aliis usæ essent Valetudine; et unicæ saltèm memini me sensisse Uterum tenuem, inde concludo, Uterum variâ quidem Magnitudine, ab Imprægnationis Initio ad Partum usque una eademque semper gaudere Crassitie, *Fundo autem multo magis ampliatur, quam ullâ aliâ Parte inferiore. Deinde Uterum multifariam potest Loco moveri; non rarum est invenire Secundinam in Utero, jam in Postica ad Lumbos, jam proxime Diaphragma, jam in Antica Ventris propendentis, jam a dextro, jam a sinistro; neutiqum vero exinde concludendum est, Secundinam Utero cohærere, a Latere vel prope Orificium, minimè, sed quod Uterus multifariam possit Loco moveri, et in Fundo multo magis extenditur, quam in aliis Partibus suis.*

De

De Vagina.

Vagina.	} Quid ? Os. Quid ?			
		} Substantia	} rugosa plurimisque confita Plicis, Quare ?	
	} facile ex- tendens			} Latitudine } Longitudine }
		} lævis et lubrica	} inuncta plerumque mu- cosa quâdam Materiâ } usus	
	} Contractio Dilatatio			
} Connexio ?				

De Secundinis.

Secundina feu Placenta.	} Substantia ? Vasculosa. Forma ? Numerus ? Situs ? Fundo Uteri plerumque adhærens.			
		} Vasa	} duæ Arteriæ } una Vena }	} Funis modo complicatæ. Quarum in Placenta Anaf- tomoses ; Ufus ?
		} Ufus ?		

Membranæ	}	Chorion in quâ innumera Vasa	}	Situs?	
				Ufus?	
				Connexio?	
		Amnios	}	Situs?	
		Vasa? pauciora quam in Chorion.			
		Ufus ad		}	Aquas } continendas.
		Chorion conservandam.			fecernendas.
		Allantois	}	an in Homine invenienda?	
					unde dicta?
		in Brutis obvia		}	Substantia?
					Situs? uti Urachus,
					an Homini pervius?
				Ufus?	

APHORISMI. — Membrana est duplex Chorion et Amnion quæ simul conjunctæ unum involucrum faciunt in quo et Fetus et Humores simul continentur.

Gemellis singulis suæ sunt Membranæ neq; unquam uterq; idem operimentum sortiuntur nisi adunatis corporibus, quod rarissime evenit, monstrum fiant.

Membranæ æquo crassiores vel tenuiores Partum molestiorem reddunt, crassiores nempe Infantem in exitu remorantur, tenuiores prius ruptæ quam Os Uteri satis dilatetur, Humoribus inopem derelinquunt.

Funis

Funis Umbilicalis } Insertio } Venæ — distributio per Hepar.
 } } Arterianum } Situs ?
 } } } Origo ? ex iliacis internis.

APHORISMI. — *Funis Umbilicalis Fetus humani tribus tantum constat vasculis, unicâ scilicet venâ arteriis duabus, quæ omnes unâ eâdemq; membrana, sive involucre colligantur.*

Vena Umbilicalis sensûs est omnino expers quippe quæ nullum habeat nervum.

Vena Umbilicales duriores & rigidiores, licet crassissimæ sint, in educendis Placentis citiùs quam molliores rumpuntur.

Infantibus nonnullis Funis adeo distentus est, ut licet arê & fiat ligatura, postea contractione factâ, sanguis nisi summâ adhibeatur curâ, effluxurus sit.

Funem in nodo implicatum ex nimia longitudine & motu Infantis circulari in utero nonnunquam invenimus.

De Partu Naturali.

Parturiens aut Fœtus nullis Infirmis obnoxii, quæ Partui obesse possent.

Ad Partum naturalem requiruntur

}	Fœtus	Ætas.	} Quales?
		Vires.	
		Situs.	
	Matris	Ultroneis	} Doloribus sola Naturæ vi fine Arte Exclusio.
		Genuinis	
		Vires.	
}	Matris	Forma.	} Quales?
		Status.	
		Vires.	

Partus appropinquantis Signa

}	}	Dolor versus Renes cum Doloribus respondentibus.
		Tumor Ventris immutatus.
		Urinae vel } Incontinentia. } Suppressio.
	Aquarum. } Formatio.	

Partus fere instantis Signa.

}	}	Dolor versus Renes & Lumbos auctus.
		Pulsus in Carpis } frequens. } plenus. } altus.
		Rubor Vultus.
	Vomitus.	
	Os Tincæ apertum.	

Partus instantis Signa.	}	Os Tincæ magis apertum.
		Aquarum formatio major.
		Dolores ad Sacri & Pubis articulum.
		Tremores sine Frigore.
Partui profuerint	}	Situs Corporis idoneus
		Unguenta Emollientia.
		Cardiaca.
		Medicamina. } Abdomen evacuantia.
		} Uterum comprimentia.

APHORISMI. —

*Qui juniores sunt Mulieres, modo Annum Æta-
tis decimum quintum peregerint, eo felicius partu-
riunt.*

*Si quando Aquæ quas parturientes egerunt primò
liquidæ tenuesq; deinde viscosæ & mucosæ fluant
Partum instare conjectari licet.*

*An Os Pubis vel Ossa Ilii inter parturiendum se-
jungantur non constat, sed Os Coccygis, cujus arti-
culatio mobilis est aliquantulum recedit.*

*Detractio Sanguinis & Brachio plurimum in mo-
lestioribus Puerperiis prodest, cum et promoveat Par-
tum & remedio sit ne immodicæ Profluvia & Con-
vulsiones Partui difficili et præternaturali accedant.*

*Mulieres quæ nullum adbuc fætum ediderunt, ori-
ficium Uteri habent arctius et rotundius quod am-
plius et inequalius est in iis, quæ jam pepererunt.*

*Os Uteri multo mollius Utero gestantibus fit,
quam alias.*

APHORISMI. —

Apertio oris Uteri Mulieris gravidæ non semper Parturitionis est signum certum, nonnunquam enim orificium adeo patefactum in quibusdam invenitur, ut digitum inferri sinat Mensem ante partum.

Uterus eandem retinet Densitatem per totum gestandi tempus, fundo excepto tunc densior factio.

Omnia Uteri vasa ampliora solito sunt, in Mulieribus Menstruantibus aut sub accessionem mensium, quoq; magis progreditur Prægnatio eo magis dilatantur.

Res ita habere possint, ut Mulier Utero gerat a Septem ad Undecim Menses.

Infantis (utriusvis sexûs) secundum Naturam in Utero positi, Caput est superius, inferiores Pedes, Facies antrorsum spectat, dum septem vel octo gestationis menses præterierint; postea vero omnino inversa est ejus positio, superiora scilicet Pedes, Caput inferiora occupat et retrorsum spectat Facies.

Sub nonum plerumq; mensem deorsum mittitur Infantis Caput, nonnunquam etiam sub octavum.

Infans se subvertens in postremo Gestationis mense motu insolito falsos sæpe Dolores ciet qui etiam enixus mature nimis afferunt.

Infans secundum Naturæ legem se prono Capite, aversa Facie, inter parturiendum affert; Quævis alia positio mala est et præter Naturam: è malis autem positionibus Pedes minimam, Brachium cum
Hu-

Humero maximam, Nates vel Manus una cum Pedibus obviæ mediocrem Difficultatem ferunt.

In Principio Doloris quærendus est Fœtus & Uteri situs.

Non nisi quiescenti Utero manus est intromittenda.

Violentis doloribus subito deficientibus, si superveniet vomitus metuendum ne laceretur Uterus.

Viribus de repente deficientibus, lethalis extravasatio est Metuenda.

De Utero Gravidarum vel Parturientium bene locato.

QUO majorem Gravidæ Fœtum gestant, eó altiùs Uterus in Ventrem assurgit; quum enim Cavitas Pelvis non sufficiat ad capiendum prægrandem Uterum, uno vel pluribus Infantibus ex omni Parte absolutis una cum Secundinis & Humoribus repletum, exinde necessãrio sequitur, *ultra Oram Pelvis in Cavitatem Ventrìs Uterum ascendere*; atq; tum eandem (quam mòdo ante vel mox post Imprægnationem habuit) Posituram aut retinet, aut non; si priorem Posituram retinet, illum existimo *rectum & bene situm* Uterum, atq; tunc acuminata ejus Pars rectà tendit in Cavitatem Pelvis, Fundus verò circa Umbilicum versatur: Positurâ autem mutatâ, huc vel illuc aliquantulum inclinatum Uterum *obliquum* dico vel *prave situm*.

De Constrictione Venæ umbilicalis & Secundinarum Exclusionē.

FUNIS umbilicalis recens nati Infantis constringendus, & sine mora Secundinæ excludendæ, Manum protinus ab exclusionē Infantis immittendo — Quare?

1. *Tum Manus, imo & Brachium, si opus fuerit, faciliè illabatur.*
2. *Statim a Fætûs exclusionē sine ullo Puerperæ dolore aut incommodo, Manum in Uterum immittere licet.*
3. *Non Orificium solummodo Uteri latè satis adhuc patet, sed & Uterus ipse.*
4. *Periculum non est ut Fundum detrabas aut Uterum invertas Funiculum Umbilicalem extrahendo.*
5. *Ut pateat an Secundinæ Utero adhæreant necne, quod aliter certò sciri non potest.*
6. *Absolutum Puerperium accelerare.*
7. *Ut Certior fias num unus adhuc vel plures Infantes excludendi sint, aut Mola residua, aut Fætus emortuus*
8. *Ut cognoscas, num Frustula quædam Secundinarum aut Membranarum residua sint in Utero, aut Sanguinis Grumi, & si opus videbitur reducere Uterum pedetentim in statum naturalem.*

De

De Partu difficili.

Partus difficilis fit ob	} <table border="0" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td rowspan="3">Matris</td> <td rowspan="2">} <table border="0" style="margin-left: 10px;"> <tr> <td rowspan="2">} <table border="0" style="margin-left: 10px;"> <tr> <td>Ætatem</td> <td>Juniolem.</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Provectiolem.</td> <td></td> </tr> </table> </td> <td></td> </tr> <tr> <td>Corpus</td> <td>màle formatum.</td> <td></td> </tr> </table> </td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Matris	} <table border="0" style="margin-left: 10px;"> <tr> <td rowspan="2">} <table border="0" style="margin-left: 10px;"> <tr> <td>Ætatem</td> <td>Juniolem.</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Provectiolem.</td> <td></td> </tr> </table> </td> <td></td> </tr> <tr> <td>Corpus</td> <td>màle formatum.</td> <td></td> </tr> </table>	} <table border="0" style="margin-left: 10px;"> <tr> <td>Ætatem</td> <td>Juniolem.</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Provectiolem.</td> <td></td> </tr> </table>	Ætatem	Juniolem.			Provectiolem.			Corpus	màle formatum.																								<table border="0" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>																														
					Matris	} <table border="0" style="margin-left: 10px;"> <tr> <td rowspan="2">} <table border="0" style="margin-left: 10px;"> <tr> <td>Ætatem</td> <td>Juniolem.</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Provectiolem.</td> <td></td> </tr> </table> </td> <td></td> </tr> <tr> <td>Corpus</td> <td>màle formatum.</td> <td></td> </tr> </table>	} <table border="0" style="margin-left: 10px;"> <tr> <td>Ætatem</td> <td>Juniolem.</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Provectiolem.</td> <td></td> </tr> </table>	Ætatem	Juniolem.			Provectiolem.			Corpus	màle formatum.																																																			
			} <table border="0" style="margin-left: 10px;"> <tr> <td>Ætatem</td> <td>Juniolem.</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Provectiolem.</td> <td></td> </tr> </table>	Ætatem				Juniolem.			Provectiolem.																																																								
		Ætatem		Juniolem.																																																															
			Provectiolem.																																																																
		Corpus	màle formatum.																																																																

Partui difficili vix sufficiunt quibus	} <table border="0" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td>Corpus</td> <td>Sudoribus frigidis obrutum.</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Syncope frequens cum frigidis Sudoribus.</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Convulsiones sine Recognitione.</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Vires deficiunt.</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Corpus	Sudoribus frigidis obrutum.		Syncope frequens cum frigidis Sudoribus.		Convulsiones sine Recognitione.		Vires deficiunt.			<table border="0" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> </table>										
		Corpus	Sudoribus frigidis obrutum.																			
			Syncope frequens cum frigidis Sudoribus.																			
			Convulsiones sine Recognitione.																			
			Vires deficiunt.																			

Fœtus

- Fœtus imbecillis dignoscitur ex
- Partu } languido.
 - } diurno.
 - Sanguinis fluxū nimio.
 - Matris Viribus languidis.
 - Fætūs pulsu in Fune.
- Fætus mortuus dignoscitur ex
- Mammis flaccidis.
 - Frequenti Lypothymiâ.
 - Aquarum fætore.
 - Frigore Ventris Laterumque.
 - Gravitate in Utero.
 - Capitis mollitie.
 - Defectu Pulsus in Fune.
 - Cuticulæ Separatione.
 - Meconii (absque Cauſa) expulſione.
- Fætus mæle fitus dignoscitur ex
- Doloribus non ritè respondentibus.
 - Doloribus nimis lentis.
 - Aquis furtivis.
 - Tactu.
- Os Uteri mæle fitum dignoscitur, ex Tactu
- Exulceratione.
 - Cicatrice.
 - Glandula obdurata.
 - Obſtructione Vasculorum, Ligamentorum.
- Pravus Uteri fitus quadruplex est
- Primus*, Si Fundus Diaphragmati, Uteri autem Corpus Spinæ Dorſi inclinatum apprimitur, inde Os Uteri nimis ſuſpenſum ab anticâ Parte ad Offa Pubis addigitur, & Infantes reddit immobiles.
 - Secundus*, Si Uterus in ventroſis Mulieribus pronus propendet, Ore ad Os Sacrum converſo.
 - Tertius*, Si Fundus Uteri in latere ſiniſtro paulo altiùs vel demiffiùs ponitur, Ore ad Spinam dextram Offis Ilii converſo.
 - Quartus*, Quo Fundus in dextro latere ponitur.

Ex hoc quadruplici pravo Uteri situ reliqui } Prorsum.
 colliguntur scilicet Fundus minus } Retrorsum.
 } Dextrorsum.
 } Sinistrorsum.

In quacunq; Uteri obliqua Positura tutissimum, promptissimum, minusque dolorificum censeam Partum accelerare Infantes Pedibus prehensis extrahendo, idque in Principio statim Laborum, ante vel paulo post effluuium Aquarum, quamprimum certus sis parturientem *genuinis Laboribus* laborare, præsertim in Uteri nimium scilicet *propendulo* situ.

Pedibus se præ- } Cavendum ne Caput detineatur.
 sentantibus. } Caput et Brachia conjunctim plerumque trahenda sunt.
 } Situs non immutandus nisi ut Facies posteriora spectet.

Caput in Utero relictum } Manu.
 extrahatur } Instrumento.
 } Laqueo.
 } An Placenta prius extrahenda ?

Præsentante se } Facie } ad situm naturalem reducendus.
 } Collo } seu,
 } Pedibus prehensis extrahendus. } Fætus.

Funis (si se præsentet) reducatur ; Fætusq; Pedibus prehensis quam citissimè extrahatur : exinde tamen lividus plerumq; fit Vultus.

Funis implicitus, æquove brevior, Fætus respirationem post finitum Dolorem efficit.

Si Funis Collo circumductus sit, subditis Digitis tentandum est Funem laxatum supra Caput remove, si non licuerit remove, Filo constringendus & discecandus est.

In omni malo situ, ut et in Rebus desperatis, Pedibus extrahatur Fætus, & semper observandum est Infantes commodius verti, si Digitis Pedum præviis, quam si Calce protrahantur.

In Partu gemino posterior Pedibus plerumq; extrahendus, ideoq; Membranæ quam citissimè rumpendæ; nisi promptè rem agat Natura.

*De Partu difficili ex Morbis generalibus
& specialibus proveniente.*

Mala Corporis Formatione } Gibbosa.
 } Incurvata. } Incommoda?
 } Asthmatica. }

Morbi speciales. } Febris.
 } Epilepsis.
 } Hydrops.
 } Stomachi Intemperies.
 } Colica.
 } Lumbago.
 } Dolor Nephriticus.
 } Vomitio.
 } Convulsio.
 } Fluor immodicus.
 } Diarrhæa.
 } Spasma.
 } Deliquium Animi.

Qua Ratione per pravam Pelvis Formam Partus impediri potest ?

Prava Pelvis Forma nimis $\left. \begin{array}{l} \text{magna} \\ \text{parva seu angusta} \\ \text{plana,} \end{array} \right\} \text{Incommoda ?}$

Varietas Pelvis in diversis Corporibus — Qualis ? $\left. \begin{array}{l} \text{Commoda ?} \\ \text{Incommoda ?} \end{array} \right\}$

Infante nondum in Pelvem illapso exploranda est Parturiens

ut cognosci posset quomodo Ora $\left. \begin{array}{l} \text{rotunda ?} \\ \text{plana ?} \\ \text{Pelvis sit formata an ?} \\ \text{ampla ?} \\ \text{angusta ?} \end{array} \right\}$

Si necesse sit Pelvem majorem reddere, non licet nisi retrudendo Os Coccygis quod *integra manu* perficiendum est, unde triplex Commodum ;

1. Doloribus ingruentibus manu premente Os Coccygis repellitur, inde Meatus Dilatatio.

2. Manu depremente Os Uteri ampliatur.

3. Manu retracta Infantem simul sensim attrahitur.

Observandum est Parturientes convenienter tractando & juvando Dolores concitari, & augeri, perversis autem Actionibus evanescere & cessare.

Modum ampliandi Meatum reprimendo Os Coccygis, tanquam unam è præcipuis & commodissimis Partum excludendi Artibus commendamus, omnia vero cum Prudentia & Judicio peragenda sunt.

D

De

*De Partu difficili a firma nimis Membrana
Humores continente, vel a prævia ad
Exclusionem Placenta, vel ex emortuis
Infantibus.*

Fætus Exclufio impeditur á	}	Membrana nimis firma	} Incommoda ? Ore fatis aperto rumpen- da est, non citius nisi urgeat Necessitas.
		Placenta prævia	

Fætus Mortuus reddit Laborem difficilem — Quare ? —

Signa Mortui Infantis ? } Signum omnium certissimum est supremæ
} Capitis Cuticulæ Dissolutio. — Quare ?
} Vena Umbilicalis prævia & sine Pullu.

*In Partu difficili ex nimia Infantum magnitudine Fætus præviis
semper Pedibus commodius quàm Copite educitur, tutiusq; hoc fit ma-
turè ab initio statim Laborum & reprimendo Os Coccygis.*

Si Caput Infantis in proportione Pelvem adeo excedat quantitate,
ut integrum per Pelvem prorsus non traduci queat, etiamsi bene ver-
sum prodeat, Utero itidem recte locato, Pedibus plerumq; educen-
dus est Fætus, aut proprio Instrumento, & si fieri potest sine læsione.

APHORISMI. — *Mammæ Venterq; prægnantis cui Fætus in utero mortuus est non amplius augetur sed quotidie recedunt.*

Uteri excretiones fetidæ non semper Infantem mortuum indicant, quum à grumis Sanguinis diutius retenti corruptis fieri possint.

Infantis mortui Caput è corruptione emollitum non æq; ac vivi exitum humeris in partu conciliat

Infantis mortui difficilior & molestior est plerumq; enixus.

Mulieres quæ mortuum & corruptum Infantem edunt febre interim continuâ laborantes, post partum paucis interpositis diebus ferè moriuntur.

Infans in utero mortuus post emissas aquas biduo vel triduo majorem in modum corrumpitur quam toto mense, manentibus aquis.

Si Caput Infantis in exitu hæreat cum non sit tumefactum, e. cur mortuum credas.

De Partu difficili, ex prava Infantum Versione in genere.

PRAVA Infantum positura in Utero rectè locato facit difficilem Laborem, sed malé locato difficiliorem.

In-

Infantes prave versi sunt, qui	}	Facie supina.	} in Ostium pro- deunt.
		Facie in alterutrum latus reflexa.	
		Capite in Transitu retardato.	
		Manu, Pede, Vena umbilicali una cum Capite prodeunte	

In *Utero male locato*, plurimi difficiles Partus, plerumq; difficilissimi sunt, unde sæpius & ipsa prava Versio Infantum in Utero oritur, quippe qui initio benè versis propter pravum Uteri situm in aut per Pelvem penetrare non valentes *ex bene versis* fiunt *pravè versi*, id quamplurimum accidit maturi auxilii defectu.

Cognitio variæ Uteri posituræ maximi momenti & summe necessaria est Obstetricantibus

Longè aliter tractandus est Infans in Utero rectè sito, quam in *Utero obliquato*, priori, Caput vertendum, & in Ostium dirigendum est, posteriori vero, tutius Pedibus quæsitis extrahitur, & hoc semper observandum est, Os Uteri nunquam non adversum Fundi situm esse, unde facile judicandum est, quo loco Fundus Uteri situs est, ac utrum plus minus obliquatur.

APHORISMI. — *Si Infans pedem alterum obvium ferat animadvertendum est an dexter sit, an sinister, ut prius intelligatur qua ex parte alter quærendus est, quam educatur.*

Siquando Fætum prehensis Pedibus educere conveniat, Facies Infantis deorsùm ad Matris Intestinum Rectum semper spectet priusquam Caput extrahatur.

APHORISMI. — *Infans in ostio Uteri primiparæ hærens plerumq;
Mas est, ampliora enim capita humeriq; latiores
maribus quam fœminis ferè contingunt.*

*Primiparæ senioris Fœtus non raro hæret in ostio
Uteri.*

*Mulieres quorum Mariti Manibus & Humeris
amplioribus sunt, tales sæpenumero Infantes pariunt.*

*Infantis Capite in Utero relicto consultius est, ut
Naturæ soli comittatur obstetricium, quam ut vi
adhibitâ extrahatur.*

*Manus altera Infantis (vel ambæ simul) sæpius
quam quævis alia Pars Infantis, una cum Capite se
offert quoties caput non solum protruditur.*

*Si Manus præmissa se offerat cave prebendas,
quo longius enim manus porrigitur, eo molestior futurus
est enixus.*

*Infantes, si Nates inter nascendum sunt obvix ex
situ compressi Meconium semper dejiciunt.*

De Partu difficili, ab Infante facie supina prodeunte.

INFANS Facie sursum versa dif- In Utero bene locato.
ficilior enixus, quam prona Facie In male locato vèro difficilior.

Me-

Meatus ampliatur retrudendo *Os Coccygis averſa manu.*

Infans Facie in Ostium prodeunte reddit Partum difficilem in Utero bene locato nimis dilatando Os Uteri & Vaginam. huic incommodo quomodo occurrendum? paulo post Exclusionem Aquarum si potest fieri Caput vertendum est aut ad Pectus Mentum protrudendum, adeo ut Vertex Capitis gradatim accedat ad Partum; præcipue autem Cavendum est ne Oculi aut Nares Infantis lædantur; & longè aliter tractandi sunt Infantes sic siti in Utero benè quam in malè locato; Periculum etiam Matris & Infantis minus est priore quam in posteriore.

In Utero malè locato difficilior multo est, & statim Pedibus Infans educendus est, prius tactu diligenter explorato situ & Infantis & Uteri? quomodo educendus? Incommoda?

De Partu difficili, ab Infante prævia Vena Umbilicali prodeunte.

Incommoda? } Angustia Meatus. } Quomodo succurrendus est In-
 } Retentio in Meatu. } fans? — Quare?

Effectus } Abruptio Placentæ.
 } Obitus Infantis.

Antevenit Funiculus, vel } Utero bene locato? } Periculum } minus.
 circumdat Caput Infantis } Utero malè locato } } majus.

Incommodum? Circulatio Sanguinis à Compressione sistitur. Funiculo solo in Ostium veniente indicat plerumq; Infantem *transverse sim* situm in Utero, & Pedes quærendi sunt.

APHORISMI.

APHORISMI. — *Lapsus Funis umbilicalis ante Partum, citam Infantem mortem infert, neq; id minus efficit compressio funis in exitu se offerentis cum Infantis capite.*

Si Taeto Fune umbilicali dilapso arteriarum Pulsus sentiatur, vivit adhuc Infans, sin minus mortuum crede.

Funis Umbilicalis cum subitâ aquarum eruptione sæpe ante partum dilabitur, ubi abundant aquæ & funis est prælongus.

De Infantibus Manu, Cubito, aut Humero prodeuntibus.

Infante in Ostium prodeunte	}	Manu,	}	difficilem,	}	reddit Laborem.
		Cubito,		difficiliorem,		
		Humero,		difficillimum,		

Incommoda ? quo pacto removenda ? Pedibus prebensis plerumq; extrahendus est Infans.

De Infantibus transversim positis.

IN ejusmodi Posituris Humores plerumq; in oblongam formam coguntur, & Ostium vacuum est, sive Aquis solummodo obseffum.

Ex forma Aquarum oblonga in Utero rectè posito concludimus quod Caput in Ostio non versetur ; aliter in obliquo.

In Utero obliquo tentandum est plerumq; Os Uteri in Pelvem inducere & Parturiente interim resupinâ versare Infantem Pedesq; prævios producere, Manu juxta Nates & Femora usq; ad Pedes extremos immissâ, adeo ut *Calcaneo* Clunium tenus extrahatur.

Natibus prodeuntibus } Incommoda?
 } quo pacto removenda?

Sicuti tanquam *Regulam* generalem tradidimus, Infantum Pedes non nisi *Digitis* sursum versis extrahendos esse; id minime obstat, quin in hoc vel consimili casu (Pedibus nimirum *Ostia* tam prope imminentibus) eos *Calcaneo*, nonnunquam protrahere liceat; istud enim dictum volumus de Pedibus supra in *Fundo Uteri* positis, & quâ *Infans omnino invertendus est*.

De Partu difficili lix Morbo sive Vitio quodam, Uteri, Vaginae, Vesicae, Intestini Recti, &c.

Uterus, &c. morbis obnoxii sunt	}	Casu.	}	Ex his Partus difficilis
		Collisione.		
		Contusione.		
		Ictu, &c.		
		Schirri duritie.		
		Carcinomate.		

Effectus	}	Inflammanur	}	Uterus, &c.
		Exulcerantur		
		Obdurescunt		
		Immoritur Parturiens.		

Os Uteri existit } Craffum.
 } Perdurum.

Uterus } Exficcatuſ } Partum reddit difficilem.
 } Rigiduſ }

Deſcenſu Uteri & Vaginæ Os Uteri ſuo Loco ſuſtinendum eſt.

Vefica, ejus Collum inficitur aliquando Tumoribus.

Inteſtinum Rectum, Excrementis induratis afficitur & Glandulis
 Ulceribus obduratis.

De Infante Ventrem cum Vena Umbilicali offerente.

SI Vena ſola in Oſtio verſetur } Ventre }
 metuendum eſt ne Fœtuſ } Dorſo } prodituruſ ſit

Incommoda ?

Quid faciendum in Utero } rectè locato ?
 } obliquo ?

De Infante Tergo prodeunte.

INFANTES rariuſ Tergo prævio, quàm Ventre in Oſtium
 prodeunt.

Incommoda ?

Statim poſt Aquarum effluuium Pedibus } rectè }
 prehenſiſ Infans extrahatur in Utero } màle } locato.

E

Tactu

Tactu explorandum est an Infantis } fursum }
 Spina Dorfi magis } deorsum } vergat. Quare ?

Observandum est Infantes facilius versari & in *Gyrum* tractari scilicet *Digitis Pedum* ad Caput directis, quam contra *Calcaneis* ad *Podidem* conversis.

Humoribus jamdudum effluxis, Infanteq; arctiùs compresso, quàm ut possit versari, convenit aliquando *Cingulum quoddam lenissimum* alteri vel ambobus Pedibus injicere, & altera manu detrahere, dum alterâ Corpus Infantis superius fursum removes, hoc modo Pedes in Ostium producti, quamprimum potes *Manu* prehendito, eaq; Infantem omnino extrahito.

De Geminis prave versis.

DIFFICILIS Versio — unde ?

Certissimum Gemellorum Indicium si duo }
 } *Capita* } sentias.
 } *Terga* }

Inquirendum sedulo est an Membra quæ protrahere velis sint libera.

Infante inferiore excluso, mox immissâ manu Pedes protinus quærat Obstetrix iis eundem protracturâ, etiamsi Caput percommodum ad Exclusionem prodire videatur. — *Quare ?*

De

*De Agrippis seu Infantibus, Pedibus
præviis prodeuntibus.*

INFANTES lentè versandi sunt, dum simul extrahuntur, applicitis ambabus Manibus, alterâ scilicet, quousq; potest, subter Corpus immisâ, dum altera Pedes ante combinatos tenet, ne Pedes tantum, iisq; mediantibus Crura, sed simul etiam Corpus invertatur; hoc pacto Infans sensim versando producitur, usq; dum pronus in Ventrem procumbat, & ultra Ventrem exclusus sit: *tum demum opportunum tempus illuxit, quo parturienti laborandum est*, quippe jam Caput, & Brachia conjunctim plerumq; trajicienda sunt; & Infans validè, quasi Dolores urgerent, sed cautè trahendus est, *deorsum versus Intestinum Rectum*, aliàs Infans coarctatus ægrè transmittitur.

APHORISMI. — *Utero ad Partum unius Infantis patefacto non, nisi altero emisso aut extracto, clauditur.*

Altero extracto Fœtu, si alter adhuc in utero maneat, hunc etiam prius educere oportet quam prioris Placentam extrahas.

Ex Gemellis alter potest in Utero materno vivere, altero ante menses aliquot mortuo.

Gemellorum altero edueto confestim alterius membranæ aquam continentis dirumpendæ sunt, ut secundus maturetur Partus patente adhuc Utero.

Muliere ex Fœtu multiplici gravidâ parturiente, omnes prius educantur fœtus quam cujusvis Secundæ,

APHORISMI. — *dæ, ne effluxio Sanguinis immodica Secundas premature abruptas sequatur.*

In extrahendis Gemellorum Secundinis (sive Placenta sit unica vel duplex, cum suus utriq; sit Funis Infanti) semper conandum est, ut ea Placenta quæ Partui priori attinet, prius extrahatur.

Manus semper imponenda est Puerperæ ventri statim post eductum fætum, ut dignoscatur an maneat adhuc alter in Utero, præsertim si quem eduxeris sit exiguus, ut gemelliparæ Fætus esse solet.

Mulieres Fætum multiplicem gestantes Utero multo gravius laborant in prægnatione, & plerumq; 15 Dies vel etiam tres Septimanas ante debitum tempus Partum edunt, iis etiam crura tumesceri solent vel femorum tenuis (in postremis mensibus) nonnunquam etiam ipsa Labia.

Si binos Pedes obvios habeas, dextrum licet & sinistrum, vide sis diligenter ante perscruteris, quam extrahere coneris ne forté alter, alterius sit gemelli.

De Partu difficili ex Utero obliquo, nimium scilicet propendulo.

UTERUS nimis propendulo- } In Fæmina Ventre propendulo
lus facit Partum difficilem } S cujus Uterus sit depressus.

- Incommoda } Inter Dolores Infans premitur contra Vertebras
& Os Sacrum, qua pressione, Caput impeditur
adeo ut in Pelvem illabi nequeat.
- Incommoda } Vertice Capitis ad Os Uteri pendente, bene ver-
titur Infans in Utero rectè locato, màle autem
in Utero nimis obliquo, tunc etenim Infans
plerumq; transversim in Offa Pelvis & præ-
sertim in Os Sacrum illabitur; Quare?
- Infantes Utero sic sito nonnunquam veniunt prona
Facie, attamen Facie fursum versâ parturiuntur.
Unde?
- Signa } Os Uteri sustinetur altiùs solito.
Tangi nequit sine molestia.
Adversus flexuram imæ Vertebræ aut
Offis Sacri invenitur.
Tangi nequit nisi infima Parte plus aut
minús.
Digito, vix, aut ne vix, introitur, cur-
vato.
Tactu sentitur, Doloribus singulis appro-
pinqnantibus, in Vertebras depressum
adeo ut illabi nequeat.
- Signa } Aquæ Os Uteri pendentes formâ tenui inveniuntur.

Singula hæc Signa diligentissime scrutanda sunt, & investiganda
Tactu, *Labore appropinquante*, postea etenim subitò diversimodis mu-
tantur.

Quomodo

Situ idoneo — Quali?
 Tentandum est ut Caput
 Infantis in Pelvem illa-
 batur, usq; ad flexuram
 Ossis Coccygis. Com-
 moda? Incommoda?
 Exinde Caput promove-
 tur adeo ut Exclusio In-
 fantis perficiatur.

Quomodo } tentandum.
 }
 } perficien-
 } dum.

Fæmina nequaquam Doloribus laborat. — Quare?
 Tactu quam leni exploranda. — Quare?
 Quomodo remo-
 vend? } Os Uteri in loco sustinendum est donec Aquarum
 } sit Profluvium, Membranâ sponte abruptâ.
 } Os Coccygis retrò impellendum est. — Quare?
 } Quomodo?
 } Membranis abruptis, laborandum est Doloribus
 } respondentibus, non inter Dolores, è contra
 } cessandum est, Doloribus evanescentibus. Qua-
 } re? Commoda?
 } Laborandum est alterâ Manu in Utero locatâ,
 } alterâ autem externè in Ventrem positâ, sed
 } Pressura externa levis, Depressio interna fortis
 } & æqualis fiat, & inter deprimendum Manus
 } attrahatur. — Quare? Commoda?

Post Partum agenda — Quæ?

Placenta extrahenda.

Uterus proprio loco ponendus.

Sanguinis Grumi diligenter scrutandi.

Effectus } Delirium.
 } Perturbatio Somni.
 } Requies Defectus.
 } Febris.
 } Profluvium Sanguinis lethale.
 } Mors.

Quomodo? Incommoda?
 }
 } Unde?

*De Partu difficili ex Utero Spinae Dorſi
nimis appreſſo.*

*UTERUS loco nativo emotus nimium ſæpe reſupinatur, aut ad
Spinam Dorſi adigitur.*

Os ejus altè nimis in Ventre elevatur.

Adeo obliquatur ut Vaginæ recto tractu non amplius respondeat.

In hoc pravo U-
teri fitu, *Obſtetric probe attenta Os Uteri aut omnino non
aut parum ſaltèm tangere poterit, niſi jam late fa-
tis pateat, atq; dum adhuc aliquam ſaltèm Circuli
partem attingere licebit. Quare? Quomodo tan-
gend?*

*In hoc rerum ſtatu Sagax proxime Cervicem
Veficæ ſentiet Oram aliquam lunatam, quæ oris
Uteri eſt, quod ſi Digitis illuc penetraverit, etiam
Capitis partem duram, globofam, lævemq; ſivè
Verticis aperturam ſentiet, unde certò colligere
poſteſt Infantem pariter cum Utero Spinae Dorſi
nimis apprimi, quum igitur certius ſit, quo magis
Infans ad hæc Oſſa a Doloribus apprimitur & con-
ſtipatur, eò difficilius inde removeri, imò Cere-
brum quidem infringi poſſe ut ſubitâ morte pere-
undum ſit.*

Incommoda — *Caput Infantis, quamvis optime verſi, in Oſſa
Pubis impingere, neceſſario ſequatur, dum enim
egredi Infans elaborat, tam a propriis Conatibus
quàm*

quàm Doloribus valde deprimentibus, in hoc re-
rum statu ad Ossa Pubis violenter adigitur, ubi
mollius Capitulum hærens quodammodo infringi-
tur, & magis subinde imprimitur, undé, quia non
potest, in cavitatem Pelvis delabi, etiam Mater
Infantem eniti nequaquam potest, nisi Caput prius
inde remotum in Cavitatem Pelvis inducatur.

Quo pacto re-
movend? —

Parturientem prohibendo ne *valide cum Dolo-
ribus illaboret*, sed istos potiùs sustinendo præter-
mittat usq; dum Situs Infantis correctus sit.

Parturientem jubeat Obstetrix, siquidem potest, è
Vestigio mejere ut Vesica exoneretur, nec Periculum
sit pressione ejus lædendæ.

Quod si pauciores adhuc & minores Dolores
Parturientem urgeant, ac Membrana nondum
rupta sit, *leni etiam Enemate Alvum exonerandum
est.* — Quare?

Parturientem Obstetrix convenienti positura col-
locet. — Quali?

*Obstetrix Digitis Oram oris Uteri cautè preben-
sam posticam versus ad Intestinum Rectum premat
sive trahat*; attamen hoc non prius aggrediatur,
*quam alteram Manum Abdomini pauló supra Ossa
Pubis opposuerit.* tunc laborand? quomodo?

Capite expedito, & ab offendiculo vindicato,
Mater jam Doloribus intenta, quantum potest cum
illis illaboret; quomodo laborand? & quali Situ?

Si vero Infans jamdudum Ossibus Pubis im-
pactus

Quo pacto re-
movend? —

pactus hæserit, *supinam retrorsum omnino inclinet Mater, Capite demisso, & Corpore aliquatenus elevato*; Matre sic sitâ tentet Obstetrix Infantis deprimere &c. Quomodo?

Si forsan in hoc situ Membranâ jam ruptâ, & Ore Uteri latiûs ampliato, Caput Infantis non parum denudatum sit, Obstetrix missâ Uteri Orâ digitos *inter Caput & Ossa Pubis intrudere*, & quodammodo superiori Capitis parti, seu altiûs superiori Oris Uteri Oræ applicare, & hoc modo Caput simul cum Ore Uteri deorsum trahere studeat.

Si forsitan *Infans nimium comprimatur, Caputq; prægrande fuerit*, ita ut sine multo labore in Cavitatem Pelvis induci nequeat, *tunc Pedibus quæsitis Infans statim detrahendus est.*

Si percipiatur quod Humores Impressionem non valeant facere, ad aperiendum Os Uteri, tunc illud *manu aperiendum est*, eoq; satis aperto Membranarum diruptione Aquis prorumpendi locus dandus, ac statim ex adverso, uti dictum, *Manu juxta Corpus Infantuli immissâ Pedes quærendi sunt.*

Maxime conveniens est, *ambos Pedes simul detrabere*, semperq; si possibile sit, *Digitos eorum Faciem versus convertere.*

Si Caput autem Infantis ægré transeat, alterutrum quidem Brachium *detrabere licet*, & porro Caput expedire, at *nunquam utrumq; Brachium*
F *detrahendum.*

*de*trahendum est plura etenim id Incommoda quam Commoda importaret.

Si Infantes proni aut supini prodeunt multo melius est & Matri & Infanti, si Intans, ne unquam permittatur Capite prævio in Pelvem illabi: talis etenim Infantis situs non solum difficilis est, sed etiam adeo difficilis ut ne difficilior quidem excogitari possit: idcirco in ejusmodi positurâ ne unquam quidem permittendum est, ut Caput prævium aliquatenus delabatur, quoniam nihil periculosius excogitari potest, quam pati ut Infans ita situs Capite prævio delabatur: quapropter summopere cavendum est ne Caput in Pelvem delabatur, & abjectâ omni cunctatione Infantem quamprimum excludendum est, nimirum vertendo Pedibusque prehensis extrahendo.

Difficilior Positura non datur in obliquo Utero quam ea, qua Infantes capite prævio prodeunt.

In hac Exclusionem omnis Cardo vertitur in duabus his rebus, *Primo*, ut ab initio Caput Infantis eousque *semovere* scias, quo Manum juxta illud immittere possis; in hac Capitis remotione maximâ attentione opus est ut lentè satis lenitèrque Os Uteri aperias, simulque Caput semoveas. *Secundo*, summo studio in id incumbendum est, ut Caput simul cum Brachiis transeat. Quare?

In hac Positura igitur, *securius, tutius, ac minus periculosum medium non datur, quam si Infans abjecta omni cunctatione vertatur, Pedibusque extrahatur.*

De

*De Partu difficili, ex Utero in alterutrum
latus nimium obliquato.*

NOBIS hic Sermo est de Utero cujus Fundus profundius in dextro latere situs est magis ad *Posticam* quam ad *Anticam* vergens; nimirum profundius plerumq; in Latere ad Lumbos situs est, quam Posituram difficillimam ego æstimo, quippe Uterus altiùs quodammodo suspensus Partum tam difficilem haud reddit, quam talis Uteri positura.

Signa,

Os Uteri altiùs suspensum esse.
 Difficultér attingi potest.
 Applicitum illud reperiet Spinæ sinistri Ossis Pubis aut Coxendicis.
 Non integrum Os Uteri, sed inferior ejus Ora tangi saltèm poterit.
 Aut omninò nihil, aut parum saltem, inferiorem nempé Capitis Infantis Partem tactu assequi poterit, nisi forsan (Ore Uteri Spinæ dictorum Ossium nondum validè appresso) locus adhuc detur, uno vel pluribus Digitis inter illa penetrandi, Verticemq; Infantis tangendi.
 Infantis Caput tactu sentiendum est per intermedium Uterum & Vaginam, non autem nudum, transversim Pelvi impositum.

In hoc casu Infans quamprimùm vertendus Pedibusq; prehensis extrahendus est.

Incommoda

Caput Infantis obstringitur supra Spinam sinistri
Ossis Pubis aut Coxendicis.

Aquæ furtivæ.

Dextra Infantis, hac positura sæpé excluditur.

Dextrâ in Os detrusâ, Caput Infantis mágis má-
gisq; sursum adigitur & Collum adeo flectitur
ut Infans emoriatur.

Vertex Capitis in Spinam Ossis Pubis aut Coxen-
dicis illabatur, & supra Spinam, Doloribus ur-
gentibus adeó premitur, ut Cerebrum collida-
tur, & Infans ante Partum emoriatur.

Mater quoque èmoritur, Infante in Utero reman-
ente, priús ad quatuor, quinq; seu sex Dies,
perpetuis Doloribus defatigata.

Quo pacto removend?

APHORISMI. —

*Si mulier, ineuntibus puerperii doloribus, aliquot
retró dies absum non exoneraverit, Clystere adbibito
dejectio cienda est, ut liberior Infanti detur exitus.*

*Missio sanguinis é Brachio magno erit primiparis
usui, si modi validi sint temperamenti, fiatq; dum
arteriarum pulsus ex doloribus augentur. Respira-
tio libera ad augendum Puerperæ nixus & promo-
vendum Partum plurimum confert.*

*In quolibet Gestationis intervallo, si aquas forma-
tas senseris, id est protrusas, & Infantis capiti inter-
do ores cumulatiè præmissas, pro certó habeas istam
Mulierem parturire.*

*Fætus Membranzæ nunquam inter nixus dilace-
randæ sunt, nisi adeo pateat Os Uteri, ut Partum
illicó*

APHORISMUS — *illicō factum iri speres, aut id suadeant profluvia, Convulsiones, vel hujusmodi res natæ.*

Parciús utendæ sunt unctiões oleosæ in Puerperiis ne ingenua humiditas Uteri mucosa perdatur, quam sæpé butyro vel quavis alia unctiõe utiliořem inuenies.

Parturienti fugienda sunt omnia alimenta et juscula quæ nimium calorem inferre possunt.

Mulieres, quarum Infantibus capita sunt præ-larga & Humeri ampliores solitõ, gravissimis doloribus in Puerperiis afficiuntur, maximé autem primiparæ.

Aquæ maturé nimis profluentes, Infantis magnitudo nimia Funis Umbilicatis Infantis collo, vel cuius alii parti circumvolutus, Facies Infantis sursúm spectans; Hæc omnia productiús & molestiús Puerperium reddunt.

In difficilibus & operosioribus Puerperiis ipsa opem fert Natura, in iis vero, quæ præter naturam accidunt (sicubi Fætus grandior iniquam positionem fuerit naçtus) frustrá nititur natura.

In omnibus præternaturalibus Puerperiis quæ ex solâ positione Infantis malâ oriuntur, cum primum os uteri satis patet, aut dilatari impuné potest, tum manus cauté immittenda est ut opus perficiatur.

In plerisq; pravis positionibus quibus Infantes obstetricanti

APHORISMI. — *stetricanti sese offerunt, prebensis Pedibus Fætum educere consultius est, quam ut ad situm naturalem reducantur, dare operam.*

Si quando non possit fieri ut Mater simul et proles salva sit, Matris vita semper infantili anteponenda est.

Si Infantis situm in utero ita mutare velis ut prebensis pedibus educatur, videsis manum membranis Fætum involventibus inferas. ut Uterus, his interpositis nihil detrimenti ex operatione, capiat.

Mulierum sæpè exiguitas pravam Infantis positionem efficit cum non satis loci habeat ut se in Utero vertat.

Mulieres quibus grandiores sunt Infantes, ineunte puerperio, remissiores dolores experiuntur, quoniam Fætus grandior non sine difficultate descendit, ut exitum occupet.

Puerperium primum Sequentibus plerumque gravius est.

Deformes, Gibbosæq; mulierculæ gravioribus puerperii doloribus laborant.

Vomitus immodici et violenti summum dant abortionis periculum cum mulier proprius accedat ad pariendi tempus.

Vomitus veró inter puerperæ labores, si supra modum non sint, nunquam non usui sunt.

Si

APHORISMI — *Si Mulier quatuor diebus in Partu laboret, vix fieri potest, quin Fœtus moriatur.*

Siqua in pudendo muliebri ex partu difficili mortificatio fiat plurimum periculi est ne corrupto vesicæ collo ibi tandem Fistula enascatur.

Si ob Fistulam post difficilem partu murinam Mulier præter Voluntatem temere dimittat, idque tres totos menses fiat remedium sere frustra sperabit.

Affectus soporosi & convulsiones in Partu difficili supervenientes, ut plurimum sint letales.

Si inquit Hippocrates, Pregnans multo tempore cobibeatur, & parere non possit, sed diebus pluribus ex Partu dolore laboret, sit autem Juvenis & in vigore & multo sanguine referta; secare oportet venas in malleolas, Sanguinem detrabere; virium respectu habito.

Si à Plethora difficultas pariendi oriatur, quod innuere voluit Hippocrates, non est dubium, quin maximè conferre possit, cum Venæ, plurimo Sanguine refertæ, omnes vias interiores angustiores efficere soleant: Unde fit, ut in dolore Nephritico etiam similis phlebotomia sæpè miranda præstat, & Calculorum tum in Renibus, tum in Ureteribus contentorum exclusionem faciliat.

Absente uteri vel Infantis situ pravo clysteres acres injiciantur, quorum irritatione Uterus stimulabitur, depleta intestina amplio-rem locum Infantis exitu relinquent.

De

*De Partu difficili ex defectu Dolorum aut
a Pravis ac Tergiversantibus Dolori-
bus.*

PER Dolores naturales intelligimus, tales motus ultro exorientes quibus Ventris & Intestinorum Musculi adstricti *tantam Depressionem Impetumq; in Uterum faciant, quasi è Corpore expellendus esset*; atq; horum Dolorum impulsu aperitur Uterus, Fætusq; in Ostium et porro per illud expellitur, & hoc pacto Fæmina feliciter Partum edit.

Fæminæ Doloribus tergiversantibus laborantes, corripitur videntur *vehementibus deprimendi Conatibus*, qui quasi *repentini Nimbi ingruunt*: antequam vero penetraverint aut Depressionem veram fecerint, cessant isti motus, ac *in cruciatum aut Spasmm laborandiq, Impotentiam mutantur.*

Quomodo removend?	}	Medicamentis propellentibus non utendum esse.
		Lenientia & Anodyna adhibenda.
		Si Opus videbitur ad con-
		citandos Dolores ut Infans } Clystere?
		expelleretur, consideran- } Exercitatae operâ manus?
		dum est an
		Incommoda ?

*De Monstrorum & ejusmodi Infantum
exclusione, qui in Utero quam maxime
obliquato recte quidem versi, sed Capite
prave in Cavitationem Pelvis delapsi,
inibiq; immobiliter coarctati sunt.*

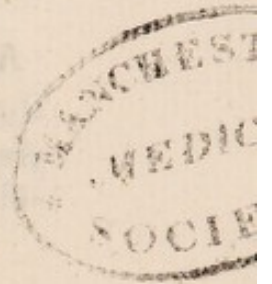
DUOS tantum *Casus* dari arbitror, ubi Instrumenta usui esse possunt scilicet, si Infantes ob monstruosam *magnitudinem* totius Corporis, aut Partis alicujus, Pelvem, proportionem suam nimis parvam, integri transire prorsus non valeant. Aut si propter *Negligentiam* vel *Inscitiam* Obstetricis, in Utero quam maximè obliquato, Infantis rectè versi Caput in angustam Cavitationem Pelvis delapsum, inibiq; simul cum Humeris adeò coarctatum sit, ut ad impetum Dolorum validissimum ne minime quidem percipiatur Descensio.

Talibus Casibus quibuscunq; remediis frustrá tentatis, ut Saluti matris consulatur, *Infantem illum tanquam mortuum oportet tractari & extrahi.*

In Hydrocephalo aut Ascite commode aperitur — Quomodo?

APHORISMI. — *Infantes Ascite ac Hydrocephalo affecti, in utero matris plerumq; moriuntur, sin minus, citò post Partum, quod quidem de Monstris affirmari potest.*

Si Infans cujus Humeri sunt angusti prolato capite etiamnum in Ostiobæreat, monstruosum esse, vel hydropicum existimare licet.

APHORISMI. — *Infans Hydropicus multo facilius quam monstruosus, utpote qui, missis aquis simplici puncturâ extenuari possit quo minus præ tumore hæreat.*

Cum Sectio Casarea mortem parenti certissimè illatura esset, nunquam nisi extemplo post defunctam vitâ Matrem perficienda est.

Instrumentis ne quidem ad extrahendum mortuum Infantem uti oportet, si à manibus potest fieri.

Instrumenta quibus Infantes Mortui extrahuntur lævia per totam longitudinem esse debent nequa asperitas uterum vulnerare possit.

Curâ Opus est maximâ ne, quem credideris Mortuum, vivus Infans ferramentis mâle mulsetur.

Cum primum Mulieri parituræ accersitus est Medicus seu Chirurgus obstetricans hæc sunt diligentissimæ observandæ, viz. ut sine mora Parturientem tactu exploret, et ut inde locum Oris Uteri rectè cognoscat, scilicet,

	super mediam Pelvem.	
an situm sit	}	in antica ad Ossa Pubis.
		in postica ad Vertebrae five Os Sacrum.
		in dextro
		in sinistro } latere.

& quam late Os pateat, & quid in eo prævium exhibeatur ;

Si Vertex Infantis invenitur in Ostio oris Uteri, atque Os Uteri super Pelvem, aut in Pelve situm est, aquis protuberantibus, tunc nullo Negotio Opus est ; & solum expectandum, dum Natura parturientem Dolorum Impetu ad laborandum concitet, qui quoad par-

usque cessant, aut pigriores sunt, non Opus est, ut parturiens laborando defatigetur, sed Dolorum impetum secure licet expectare.

Si altius vero, Os Uteri situm est magni Capitis, aut parvæ Pelvis argumentum est, contra, si demissius jam descenderit Os Uteri, parvi Capitis, aut amplæ Pelvis indicium est hocque posterius faciliorem Partum promittit, quam prius.

Si Ore Uteri in Pelvem directo, nec Caput, nec Nates, possunt tangi, & nihil in Ostio exhibetur præter Aquas, partus difficilis indicium est, Infans enim transversim prodit, quare mox post affluviū Aquarum Caput in Ostium producendum, aut Infans *pedibus prebensis* extrahendus est.

Si Os Uteri rectà in mediam Pelvem quidem tendit, loco autem Capitis, altera solùm Manus, Pes, Genu, Cubitus, Vena Umbilicalis, aut Manus una cum Pedibus prodeant, Periculum imminere memento.

Si tactu observas *Infantem nimis altè adhuc situm esse*, non morandum est, neque Doloribus ad Laborem concitata est parturiens, nam sine Auxilio maturo Mater et Infans perituræ sunt.

Si tactu observas Os Uteri super mediam Pelvem non situm esse, sed in Antica ad Offa Pubis, aut in postica ad Os Sacrum, aut in latere ad Offa Coxendicis nimis conversum esse; tum etiam Periculum imminet, majus autem si multum eo declinet, altiusque illis objaceat, & maturé & cum Arte adjuvanda est Mulier.

Si observas Os Uteri altius & validius huic vel isti Offi objacere, tunc à Naturaenixum noli sperare.

Utero seu rectè, seu plus minus oblique posito, & membranâ ruptâ, membrum aliquod, sive manus, sive pes, &c. eclusum sit, id indicat quod Infans confestim ac sine mora pedibus prebensis extrahendus est.

Si Utero adhuc altè suspenso, Membranisque nondum ruptis, Dolores vehementes sine successu irruunt, diligenter cavendum est, ne Uterus simul cum Infante in angustias compulsus sit, & quamprimum Pedibus quæsitis & prehensis, extrahendus est Infans, ne Mater aut Infans aut ambo expirent.

De Conceptione.

Fæcunditas Viri	} Quid ?	} Sanitate.	} Semine { Crasso.	} Habitu Partium.	} Appetitu Venereo. — Quali ?					
						} Signa ex	} Gravi.			
Fæcunditas Fœminæ	} Quid ?	} Sanitate.	} Habitu quod { Menstrua { Quid ?	} Formationem.	} Elasticitatem.			} Appetitu venereo. — Qualis ?		
						} Signa ex	} Plethora.		} Lentore Sanguinis.	} Vascularum Ruptione.
Fluxus Menstruus	} Curatio	} Adstringentibus frigidis.	} Venæsectione.							

APHO-

APHORISMI. — *Mulieres que justis Temporibus menstruant, bona plerumq; Sanitate fruntur.*

*In quibuslibet Morbis a Suppressione Mensium pro-
venientibus, Venæsectio plerumq; est necessaria.*

*Fæminæ juniores raro ante concipiunt quam Men-
strua iis contigerint, Puerperæ raro, nisi post Men-
struorum reditum, iterum concipiunt.*

*Excretiones Sanguinolentæ Uteri in Muliere sexa-
genariâ, Menstruales non sunt, sed Excretiones
potius Symptomaticæ, & sæpe Cancris Mortisq; pro-
dromi.*

*Plures Fæminæ inter Annum Ætatis quadrages-
simum quintum & quinquagesimum, quam in quovis
alio Vitæ Stadio, moriuntur.*

*Sanguis Menstrualis Mulieris sanæ, nequaquam
differt a Sanguine qui Vasis inest.*

*Sola Mensium Suppressio Virginibus Inappeten-
tiam Nauseam & Vomitus, instar Utero gestantium
sæpe adfert: Fluor etiam serosus è Mammis pro-
fluit, verum Lac nunquam nisi Gravidis.*

*Purgatio non debet inter Menstruandum, neque
sub Menstruorum Tempestatem adhiberi, sed post
Evacuationem finitam.*

*Mulieres ante Conceptum Valetudinariæ è Men-
sibus*

APHORISMI. — *sibus parcius æquo profluentibus, post Partum, plerumq; saniores evadunt, Arteriis evacuationi menstruali inservientibus, ampliores redditis.*

Rheumatismo sæpe laborant Mulieres quæ menstruali Evacuatione justâ carent, Arthritide raro.

Evacuatio menstrualis prima Menses aliquot post Partum abundantior plerumq; fieri solet, nullo tamen Periculo.

Puellæ Valetudinariæ tredecim vel quatuordecim Annorum, quibus Menstrua nondum contigerunt, raro nisi post hanc Evacuationem convalescunt.

Mulieribus Menstrua vel Lochia demittentibus, abstinendum est ab omni motu violentiore, ne aut modum excedat Evacuatio, aut Uterus jam tumidus & profluens, Damnum accipiat.

Fluxus menstrualis quibusdam Mulieribus primis Utero gerendi Mensibus eveniens, debito tempore Menstruorum contingit, adhibitâq; Curâ impune.

Hydrops in Ventre à Menstruis magna ex parte, vel omnino deficientibus, plerumq; oritur.

Sterilitas

Sterilitas	} Viri unde ? à	} Vitio Partum	} Semen conficientium. Ejaculantium. Fæminam irritantium.
Æstu Venereo præpropere.			

Ad Conceptum minùs idoneæ sunt Mulieres	} Majores, Parvis ; Crassæ, Tenuibus ; Rubicundæ, Albis ; Lividæ, Nigris ; } Quæ Venas non habent conspicuas. } Mammas parvas non tumidas habentes. } Non ritè Menstruantes. } Utero male temperato, vel Ore Uteri retracto, } pronò, averso, concluso, & everso.
---	---

APHORISMI. — *Mulieres quibus Uterus male temperatus est calidior, aridior, frigidior, humidiorve justo plerumque steriles sunt.*

Mulieres steriles Valetudine magis laborant, quam cæteræ.

Oritur plerumq; Sterilitas, Fœminarum Vitio, triginta enim Mulieres Steriles, in singulos Vivos Impotentes, si divisio fieret, inveniri possunt.

Os Tincæ in Sterilibus plerumq; tenuius & arctius est, quam Fœcundis.

Nonnullæ Sterilitatem pro tempore solum patiuntur, quippe quarum Temperies ita Ætate mutatur, ut Procreationi tandem inserviat.

APHOR.

APHORISMI. — *Falsus sæpenumero Conceptus in Muliere sterili, futura Fecunditatis est Præcursor.*

Balnei calidi Usus adbibilis postea Aquis mineralibus, multum prodesse potest, Sterilibus, amovendo Uteri Obstructiones, unde orta est Sterilitas.

Mulieres quæ, intermissâ paucos Annos Prægnatione, pinguiore fiunt, sæpissime in futurum omnino non pariunt.

Sunt & Mulieres quæ cum Viris aliis sunt Steriles, aliis Fecundæ.

Mulieres quibus parcius profluunt Menstrua difficiliter concipiunt.

Mulieres quæ post Annos aliquot in Sterilitate consumptos tandem concipiunt, sæpe continuæ Fecunditatis compotes fiunt, Vasis Menstruali Fluxui servientibus Prægnatione dilatatis, & in posterum liberiora factis.

Aquæ in Utero nonnunquam generatæ, non semper à Membrana circumcluduntur, si Mulier coire non adsuevit.

Hydrops in Ventre, qui durante Prægnationem contigit, post Partum sæpe angetur.

Quamplurimæ Mulieres propter *Abortum* seu *Partum difficilem*, Steriles evadunt, ob *insignes Lacerationes* quæ Uteri Dispositiones omnino evertunt; et *Mulierem Mortuum Autopsia*, non raro observamus *Tabas Fallopianus* non solum circa Uteri introitum claudi
&

& cohaerescere, sed etiam circa extremitatem earundem fimbriatam, & magis apertam, ubi dum Placentam paulo arctius adherentem, extraheret *Obstetrix imperita*, & violentissime tractaretur; & coalitione orta extremitatis Fimbriatæ Tubarum, ab Inflammatione quâ Partes Utero contiguæ correptæ sunt, post abortum, seu Partum laboriosum male administratum: Unde abunde liquet, quam exitiosum sit, in Partu, vel Abortu difficili, *Obstetricantibus uti imperitis, aut etiam Medicis vel Chirurgis, non satis instructis, & Exercitatis, in Arte Obstetricaria.*

	Quid?	Veneri Appetitus Æstu. Languoris tempore. Uteri <i>siccitate</i> & quadam <i>Suctione</i> a Coitu. Calore & Motu in Pelvi; qui <i>Extasis secundaria</i> . Appetitu a solitis ad insolita translato. Nauseâ. Vomitu. Virium prostratione per duos Menses. Menstruis suppressis cum Euphoriâ. Abdominis complanatione.
Conceptio.	Signa ex	Ore Tincæ } clauso. } aucto. } molli. Abdomine antrorsum & deorsum sine Molestia tumido. Umbilico elevato. Motu Fœtus quarto Mense. Ore Tincæ attenuato sexto Mense. Mammis } duris. & } tumidis. Papillis } elevatis. Areolis Mammarum papillofis. His quandoq; accedit } Efflorescentia in Cute. } Somnolentia.

APHORISMI. —

Quæ præter Naturam crassæ sunt non concipiunt, iis Omentum Os Uteri comprimit, neq; priusquam extenuentur, Prægnantes efficiuntur.

Quæ frigidos, & densos habent Uteros, non concipiunt, neq; quæ præhumidos habent: siquidem in ipsis genitura extinguitur, & quæ plus æquo siccas & adurentes; Alimenti namq; inopiâ Semen corrumpitur, atque ex utrisq; moderatam nactæ sunt Temperiem, eæ Fæcundæ evadunt.

Si Mulieri purgationes non prodeant, neq; Horrore, neq; Febre succedente, Ciborum vero Fastidia ei accidunt, Gravidam esse existimato.

Plurimæ Mulieres ineuntem Conceptionem ignorant, Menstruis, duobus prioribus Mensibus ritè profluentibus, ideoq; sibi videntur septimo vel octavo Mense peperisse, cum revera novem toti Menses sint peracti.

Mulieres intra sextum post Menstruorum evacuationem Diem, multo facilius, quam aliàs, concipiunt.

Totum Fætûs Corpus formatur primo Conceptûs Die, & tunc Temporis Semine Milii non grandius est; reliquum autem gestandi Tempus solum Vires Magnitudinemq; addit.

*Supersætatio nequaquam fieri potest nisi post sextum a Conceptu Diem, quia necesse est secunda se
immis-*

APHORISMI. — *immisceat primæ quæ Membranam, quâ satis tu-
eatur nondum sit adepta.*

*Superfætatio inter septimum & tricesimum post
Conceptum Diem, si ulla unquam fieri potest, sem-
per evenit.*

*Si qua Imaginationis vis Prægnantium Fætus
Corpori notas possit imprimere, (sunt enim qui hoc
credunt) non nisi primis à Conceptu Diebus fieri
potest.*

*Infans post novem totos Menses peractos enatus
undecim plerumq; vel duodecim Libras Zygoticas
ponderat, Fætus Mensium octo, Libras septem vel
octo; septem Mensium Fætus circiter quatuor Libras;
trium Mensium Fætus tres uncias non excedit;
unius autem Mensis Fætus semidrachmam; decem
Dierum semigranum; unde Fætum primo conceptus
Die non excedere Magnitudinem seminis Millii facile
potest intelligi.*

*Gravidæ quædam motum Fætus primo Mense
peracto percipiunt, complures non nisi post sex sep-
timanas vel duos Menses, pleræq; vero sub finem
Mensis tertii, aliæ autem quarto demum mense mo-
tum persentiunt.*

*Utero gestant plerumq; Mulieres novem Menses,
& licet quibusdam complures addantur Dies, deci-
mum seu undecimum Mensem nunquam excedunt.*

*Infantes post justum novem Mensum terminum
nati, grandiores solito sunt.*

APHORISMI.—

Quo proprius accedit Fœtus ad justum terminum, eo semper firmior & grandior solet evadere.

Infantes quos septimus revera Mensis protulit, rarissimè vivunt, è numero autem eorum quos in Lucem edidit Mensis octavus, Pars major Vitæ compotes fiunt, adsit modo nutrix diligens & perita.

Conceptiones
falsæ

} Ventus.
} Aqua.
} Mola.

Conceptio
Aquosa

} Situs? in } Ovariis } Unde?
} Utero }
} Signa? ex } Abdominis } Dolore } Unde?
} } } Forma }
} } } Colore Vultûs pallidiore.
} Curatio { Purgantibus, } ordine usurpatis.
} } Chalybeatis, }
} } Balneis, }
} } Emeticis, }

Conceptio Molæ

} Quid?
} Unde?
} Signa? ex } Ventre } duriore.
} } } } magis dolente.
} } } } Motu } raro.
} } } } } diverso.
} } } } Gravitate magis molesta.
} } } } } Mammis flaccidis.
} Curatio?

APHORISMI. —

Mulieres falsâ Prægnatione gravidæ, Ventrem habent undiq; æqualiter extensum, iis vero, quæ Fætum in Utero revera gerunt, gibbosior eminet Venter.

Cum dubitum sit an Mulier conceperit necne, post quartum quintumve Mensem peractum, si Umbilicus introrsum depressus sit, & Os Uteri arctum & durum, tum demum Mulierem non concepisse profiteri licet.

Indicia Prægnationis incerta Mulieribus non justis Tempestatibus menstruantibus plerumq; accidunt, præcipue Annum Ætatis tricesimum quintum vel quadragesimum agentibus.

Ea vero quæ de se narrat ipsa Mulier, modo fida sit, certissimo erunt Prægnationis indicio.

In Fætatione vera, Infans seipsum Partesq; sui movet, sed Mola unicum habet motum hinc illinc decidendi, fortasse etiam convulsivus quidam Tremor, quem dat Uterus exinde irritatus, sentiri potest.

Mola nihil aliud est quam Conceptio falsa, quæ manendo in Utero ultra Tempus, in quo Natura hujusmodi Materiam extraneam solet expellere, incrementum magnum accepit.

Falsa Conceptio sive Mola, nulli unquam Mulieri citra coitum, contingit.

Molæ

APHORISMI. — *Molæ non nisi in Uteris Mulierum generantur, in cæteris Animalibus raro aut nunquam inveniuntur, quippe quæ plerumque non nisi certis Temporibus coeunt, idque quum natura ad veram Conceptionem parata sit.*

Mola nullam Placentam, nullum Funem habet, cum ipsa plerumque nihil aliud sit quam quædam placenta morbosa, ex qua Fætus latens evasit, in primis post conceptum diebus.

Cum veræ Molæ Conceptiones sint prægrandes, id Genus Corpora præternaturalia raro ultra justum terminum pariendi, in Utero manent.

Imo hæ Conceptiones falsæ, sæpissime ante tertium expelluntur.

Morborum

Morborum omnium Naturam investigandi Methodus.

A D sanandum Morbum quemlibet certa ipsius Morbi & aptissimi Remedii Cognitio pernecessaria est, fieri enim non potest ut sanetur Morbus secundum Artem cujus *Natura* latet Artificem; quâ quidém parúm scienter exploratâ, multorum sæpe Medicorum periit Labor & Sedulitas; utpote qui ex Symptomatibus Diagnosti- cis nihil fermè nisi Nomen morbi collegerint, dum *secundariis* & fortuitis Symptomatibus tanquam monitoribus in curando usi sunt: Quum vera Morbi *Natura* rectissimè semper ex Diagnosti- cis solis quærat, & illorum indiciis freti, Indicationes verè curativas, Morbi Remedium indigentes, inveniemus: & cum hæ Indicationes, ex Ratiocinatione de *Naturæ Phænomenis* facta colligantur, ut quisque maximè *Oeconomiam animale* exploratam habet, ita facillimè Morbi alicujus *Naturam* intellecturus est; Neque enim nisi *penitús*, intellectâ *Oeconomiam animali*, possumus de *Causis, Signis & Symptomatibus* Morborum ita ratiocinari, ut eorum *Naturas* deprehendamus, & inde fidas & certas *Curationis Indicationes* deducamus. Hæ igitur quæ sequuntur pernoscere oportet, ut rectè intelligatur ipse Morbus; scilicet,

1. Causam proximam, & Morbum semper concomitantem,
2. Sedem, Partesq; vitiatas,
3. Meatus per quos Malum progreditur,
4. Signa ejus inseparabilia,
5. Symptomata, quæ Morbo cuiquam adesse solent,
6. Singula Symptomata, discretim ita ut internoscantur.

In

In his Rebus præcipuis, quo minùs quis erraverit, eo feliciùs Morborum curationi operam navabit, his enim rectâ itur ad sanationem.

Nihil autem magis est necessarium quam ut *Morbus & Symptoma* internoscantur, nec levis impendenda est huic rei diligentia; hic enim nonnulli fermè omnium seculorum, ex iis etiam qui inter peritissimos habebantur, allucinati sunt: Et hujus Rei sanè inscientia, maximo (si non solo) impedimenta est, quo minùs Medici sæpe veram Morbi alicujus originem deprehendant, cum id esse *Morbum ipsum* existiment, quod nihil aliud est quam Morbi Symptoma; imò fortassè, ab ipso Morbo longè adeo abest, ut ne quidem Signum characteristicum sit Morbi, sed *Symptomatis tantùm Symptoma*: Dantur enim ea persæpe Symptomata, quæ non *ex proxima & semper adjunctâ Causâ* Morbi, sed ex priore aliquo symptomate enascuntur, usque adeo consulto Opus est, ut *proximam et immediatam Causam, Symptomata* sive *Accidentia* rite internoscas.

Exemplo sit Dolor Dentium: Essentia hujus Morbi genuina est Periostii distensio violenta ab Humore aliquo facta, unde, hujus Membranæ formâ situq; vi permutatis, *Molestia* excitatur gravissima, quæ quidem non est ipse Morbus, sed Morbi Diagnosticon, & Humor iste, a quo fit molestia *Morbus est*; siqua verò *Inflammatiô, Febris, vel Genarum Tumor* sequitur, harum nullum est Morbi Diagnosticon, sed ex Molestia oritur, quæ ut diximus, est Diagnosticon vel Signum characteristicum Morbi, illorum unumquodque est Symptoma Symptomatis.

De Diagnosticis Morborum.

MORBORUM Signa Characteristica quæ Diagnostica vocamus, ea sunt, quæ ab Initio adsunt et eodem ipso quo Morbus
tem-

tempore nati, quasi una adolefcunt, confenfcent, & decedunt. Et hæc fola funt certa Morborum Signa; alia Signa, five Symptomata quæ Morbum non immediatè fequuntur, ejusque *effectus proprii* non funt, quippe quæ non femper adfint, fallacia funt, quibus Fides minimè habenda eft, & quæ in errorem duxerunt aliquando Homines fcientiffimos.

Signa igitur hæc Fallacia, inter *propria Symptomata* alicujus Morbi non funt numeranda, fed inter fecundaria fcilicet provenienta ex quodam proprio Spmptomate, & nimirum funt Symptomata Symptomatum; *vera enim & propria Diagnostica* Morbi cum illo pariter Initium & Finem fortiuntur, pariter maturefcunt, confidunt, & evanefcunt, & ex his Signis, Indicationes curativæ omnino colligendæ funt.

De Symptomatis Morborum.

QUOD ad Symptomata alicujus Morbi attinet, imprimis Symptomata univerfa ab ipfo Morbo cautè discernenda funt, fingula deinde inter fe diftinguenda funt; id eft, ea quæ continuò ex Morbo oriuntur & fimul vanefcunt, ab iis diftinguenda funt, quæ non Morbus ipfe, fed ejus Symptomata tantum pepererunt. Et ea Symptomata quæ ufque ita Morbo adhærent, ut fimul nafcantur, fimul decedant, ficut fupra obfervavimus, fola certa Morbi funt Indicia.

Ut Exemplo familiari autem, dilucidior fiat hæc Res, eodem quo fupra, iterum utamur, fcilicet *Dolore Dentium*: Hic *Moleftia* præcipuum eft & graviffimum Symptoma, non tamen ipfus eft Morbus, nec Morbi Caufa, imo haud fimplex Symptoma eft, quandoquidem ab eâ alia etiam nafci folent, nempe *Febris, Inflammatio, Genarum Tumores* & hujufmodi, (præfertim fi *Moleftia* fiat acerrima) quæ quidem, cum ex *Moleftiæ* Acerbitate proveniant,

Symptomata sunt Symptomatis tantum ; *Febris* porro, & *Inflammatio*, &c. nec totaliter, nec ex parte, Dentium Dolorem pariunt ; Dolere enim Dentes possunt absque his, idque sæpissime evenit : *Tumor* autem neque simul cum Morbo oritur neque confidit, imò non semper adest, neque est ejusdem generis atque *Humor Molestiam* exciens ; sed solum Symptoma est hujus Morbi, vi Molestiæ excitatum, & Partium consensu Humorumque affluxu conflatum.

Jam tandem, uti speramus, ob Oculos ita perspicue posita est *Naturam* & *Causam* Morborum investigandi Methodus, explorando scilicet Sedem, Partesque affectas, & dignoscendo Diagnostica, & Symptomata, ut manifeste pateat, quam necesse sit, non tantum Diagnostica & Symptomata, a Morbo, sed hæc, etiam ab illis, recte distinguere : Hinc autem quæ potissimum Remedia adhibenda sint, ad sanandam quemvis Morbum melius judicari potest ; neque sanè prius speranda est sanatio, quam penitus cognoscatur Morbus.

Ex hac etiam Methodo, dum Morbum perscrutamur, ea simul discimus Indicia, per quæ sola, fidenter de Morbo prognosticare licet, *hoc est, quis Casus Ægrotum maneat prædicere* ; id autem recte fieri non potest, nisi, exploratâ Morbi Naturâ, ejus Quantitas & Vis, simul cum robore naturali Ægrotantis, & Medicinæ Virtute, quasi trutinâ suspendatur ; Prognostica igitur non nisi ex disquisitis Morbi Diagnostica, possunt colligi ; ex quibus, *qualis quantusque* sit Morbus, *quantæque* simul Ægrotantis Vires comperimus. Porrò ut hac Methodo Medicinarum quoque Vires, Efficaciamque docemur, ita ipsæ Medicinæ lucem referunt, & magnâ ex parte Judicium de Morbo obfirmant, sicut Hippocrates scienter dixit. *Medicina est Morbi Index.*

Hæc igitur Methodo Morborum omnium, quibus humanum Corpus unquam tentatum est, vel tentari potest, *Naturam* investigamus ; & siquando novus, & adhuc inauditus Morbus enascatur, hæc *Naturam* ejus enucleatam habebimus, hæc quibus Remediis sanari

fanari poterit, discemus; Morbum enim dignoscere est Sanationis Principium.

Optimus fermè quisque Medicus eam Morbos curandi Methodum quæ Indicationibus deductis ex *perspectis causis conjunctis* nititur, comprobavit. Harum autem Causarum cognitionem, nemo sine diligenti & assiduâ Observatione, & Recognitione *Phænomenorum* istorum quæ singuli suis Temporibus Morbi exhibere solent, potest assequi: Quicumque igitur *Historias* Morborum percalluerit, eorum etiam *Naturam* hâc *Methodo* investigare poterit; nam manca foret *Ars Medica* nisi *Physica Scientia Historiæ Morborum Cognitioni* accedat, nempe,

Alterius sic altera poscit opem,

ut hâc rectè uti absque illâ nequeamus; & quo pleniùs *Oeconomiam Animalem* perspexerimus, eo certiùs & faciliùs *Morborum Naturam* expiscabimur.

“ *Omnis enim Philosophiæ Difficultas in eo versari videtur, ut a Phænomenis Motuum investigemus Vires Naturæ, deinde, ab his Viribus demonstremus Phænomena reliqua.*”

Hæc est magni *Newtoni* Observatio.

Ita mutatis mutandis confido, & datis cujusvis Morbi Symptomatibus, ejusdem etiam *Natura*, his modis investigandi, facile erui & explicari potest.

Hanc *Morborum Naturam* investigandi Methodum, (quam ex optimis Auctoribus dudum collegi, propter eam quam mecum institueram medendi rationem,) omnibus iis *Morborum Historiis*, quarum Auctores Causas certas, Signa & Symptomata ritè descripserant, & diversas ejusdem Morbi Species accuratè distinxerant,

omnibusque iis Morbis & eorum singulis *Phænomenis*, quorum curationi ipse interfuerim, sedulo semper accommodavi: & cum plurimum Utilitatis ipse inde perceperim, nullus dubito quin hi omnes, qui eâ quâ par est diligentia his institerint vestigiis, id commodi sint inventuri quod Ægrotantibus profit, sibi ipsis satisfaciat.

Gravidarum Morbi.

Vomitus. } Unde ?
 } Quo tempore } incipit ?
 } } definit.
 } Effectus ? } Abortio.
 } Curatio } Venæsectione.
 } } Leni Catharsi.
 } } Stomachicis.
 } Usus ? *secundum Naturam*, Uteri Expansio.

Dolor } Lumborum } Qualis ?
 } Renum } Unde ? } Situ.
 } Inguinis } Curatio ? } Oleosis.
 } } Venæsectione.

Dolor Mammarum } Unde ? } Leni Calore.
 } } Oleosis.
 } Curatio ? } Venæsectione.

Tumor Crurum & Varices } Unde ?
 } Curatio ? } Situ.
 } } Compressione.

Labiorum Tumor } Unde?
 } Curatio? } Fomentatione.
 } } Diureticis.
 } } Scarificatione.

Descensus Uteri } Unde? a } Violentiâ quâdam.
 } } Laxitate naturali.
 } Effectus? Uteri } Inflammatio.
 } } Tensio.
 } Curatio } Quiete.
 } } Situ Corporis.
 } } Pessario.
 } } Adstringentibus topicis.

APHORISMI. — *Descensus Uteri, omnibus temporibus, quibuscunque Mulieribus, & nonnunquam etiam Virginitibus potest accidere; sed ut funditus invertatur Uterus, non nisi ex continenti post Partum accidit.*

Mulieres ante prægnationem Uteri Descensum passæ, inter Parturiendum incedere vel assurgere non debent, iisque lecto incumbantibus, facilius & tutius fit Partus, quam Sellæ insidentibus.

Si alimenta, quæ apprimè appetunt Gravidæ, optima & ad Nutritionem maxime idonea non sint, omninò tamen anteponenda sunt iis alimentis quæ fugiunt & oderunt.

Si Mulieres gravidæ quidquam frigidius, vel cui glacies inest biberint, exinde Cæliacam Passionem sæpe patiuntur, & Abortionem faciunt.

Mu-

APHORISMI. ---

Mulieres gravidæ quibus acescere sive ardorem pati solet Stomachus, ab acidis fructibus immaturis, saccharo, abstineant, vel etiam vinum fugiant, nam vinum ut alimenta in Stomacho acescant efficit, ipsumque est acidum.

Mulier Abortioni obnoxia, post Conceptionem a Coitione omnino abstinere debet.

Mulier prægnans sub Mensẽ postremum termini debet quiescere, quia circa hoc Tempus, sese vertit Infans ut naturalem situm capiat, & prægnantis motus potest efficere, ut Infans, non recto ut debet, sed obliquo motu, vertatur.

Astringentibus inter Curationem Fluoris Albi nunquam utendum est, nisi Corporis Plenitudine purgationibus, detractiõne Sanguinis, & id genus idoneis remediis jam satis diminutâ.

Fluorem Album Puellis etiam posse accidere a tertio ad quemlibet Ætatis Annum, observare licet.

Aquæ minerales Fluore albo laborantibus, modò non gestent utero, plurimum profunt.

Uteri Suffocatio ex suppressis & corruptis Menstruis, vel Lochiis, oritur.

Odoramenta quæque Mulieribus, quarum Uteri suffocari adsueverunt, nocent, maximè autem si post Partum fieri solet.

Si Mulier prægnans Lue Venereâ afficiatur, idoneis

APHORISMI. — *neis remediis in sex prioribus gestationis mensibus impunè potest uti, in reliquis autem tutiùs est Partum expectare.*

Ulcera Venerea Labiorum, Vaginæ, a Salivatione facile sanantur, siquæ vero ipsum uterum, ejusve os occupaverint, his nullâ medetur Arte.

Si Res postulat ut Mulier gravida purgetur, Sanguis è Brachio amittatur ante aliquot Dies.

Mulieribus gravidis, quibus iter longum faciendum est, Sanguinem è Brachio semel amittere, debent, aliquot Dies antequam iter capeffant, quo melius injurias, quas itinerandi motus inferre potest, evitent.

Varices crurum Mulieribus gravidis aperiri non debent, quia illa evacuatio eundem effectum, Sanguis ex Pede extrahatur habet.

Mulier gravida, vel non gravida, Hæmoptysin, Tussim, Ardorem Stomachi, vel Uteri Fluxionem patiens, purgari non debet.

Mulieres quibus Sanguis uterinus in primis gestandî Mensibus profluit, Sanguinis quantitatem modicam è Brachio amittant, simul & quiescant, omninò non coeant.

Multum Periculi & Matri & Infanti secum afferunt Convulsiones, ideoque majus, si, intermissis Paroxysmis Animum Mulier non recolligat.

APHORISMI. — *Primiparæ, sæpius Convulsionibus afficiuntur, quam istæ quibus plures partus contigerunt.*

Convulsiones ante Partum periculosiores sunt, quam post Partum.

Mulieres Convulsionibus correptæ, ante vel post editum mortuum & putrefactum Infantem, majore discrimine laborant, quam si vivus foret Infans.

Puerperæ Convulsionibus ante vel citò post Partum correptæ, nocent emetica, Sanguinis autem missio utrinque maximè convenit, nisi a Profluvio Sanguinis Convulsio oriatur.

Incontinentia. } Unde?
 Suppressio. } Curatio?

Unde? } a Sanguine vitiatò.
 } ab Utero comprimente Pulmones.

Effectus? — Abortio.

Tussis

Curatio } Venæsectione.
 } Oleosis.
 } Lenitivis.

APHORISMI. — *Tussis violentior & frequens. Mulieribus gravidis Abortionem, & Profluvia sæpe adfert.*

Et Coitus, & Prægnatio plurimùm Mulieribus Hæmoptysi laborantibus, nocent,

APHO.

APHORISMI. — *Venæsectio in Brachio, Lac, Jus tepidum, Taciturnitas, Intestina parum adstricta, Coitus abstinentia, perquam necessaria sunt Mulieribus gravidis, Tussi violentiori laborantibus; præsertim si Hemoptysis adsit.*

Alvi Fluxus } Effectus? Abortio.
 } Curatio?

APHORISMI. — *Diarrhæa sæpenumerò Abortionem affert, præsertim si dysenterica sit.*

Dysenteria, quæ Abortionem attulit, ultra quatuor Dies manens, plerumque periculosa est.

Hæmorrhoides } Unde?
 } Effectus?
 } Curatio? { Situ.
 } { Fomentatione.
 } { Venæsectione.
 } { Appertione.
 } Definitio? — Quæ?
 } Causa proxima & semper conjuncta — Quæ?
 } Partes affectæ seu Situs?
 } Causæ { Externæ?
 } { Internæ?
 } Viæ & Meatus per quos Malum progreditur. Quales?
 } Signa Diagnostica inseparabilia }
 } seu Pathognomonica à quibus } Quales? Quare?
 } Indicationes Curativæ semper }
 } sumi debent. }
 } Symptomata plerumq; concomitantia — Qualia?
 } earumq; accurata Distinctio — Quare?
 } Indicationes Curativæ — Quales?
 } Prognostica — Quæ?
 } Methodus medendi — Quæ?
 } Effectus? } Abortio.
 } } Mors: Unde?
 } K

Mulieribus

Mulieres gravidæ, si forte sub Partûs appropinquationem Febre vel continuâ vel intermittente laborant, doloribus plerumque ita afficiuntur ut parturire videantur; Sanguis enim in Uteri & *Placentæ* vasculis, Humoresque quibus Infans circumcluditur, Ardore quem Febris *Exacerbationes* afferunt admodum rarefiunt, Membranas distendunt & inquietudinem Infanti inferunt, unde Dolores, iis quos parturientes patiuntur simillimos excitantur. Obstetrices autem cæterique Obstetricium exercentes, cum veros instantis Partûs Dolores adesse credant, hos sæpe proritant & Partum maturare student; quod si jam ingravescente Febre, & Vasculis circa Mulieris genitalia supra modum distentis efficiant, Mors sæpe & Matrem & Infantem simul obruit.

Illi vero, si sibi, & ægrotanti sic consulere ut prudentes decet, peritum aliquem Medicum, qui Rebus hujusmodi dubiis interesset, accersirent, ut illius Operâ solerti Causis horum fallacium & periculorum Dolorum sublatis, enixus suo tempore accedat, & Partus feliciter conficiatur; Interesse *omnium* etiam mihi videtur, ut caveatur ne Obstetricibus, iisve qui imperiti Rei Medicæ Obstetricio dant Operam, in Rebus arduis, Negotium omnino committatur: Admonent enim Puerperarum crebræ Mortes, quanto Periculo temerariis Manibus traduntur, & quam necessaria sit Medicinæ scientia, siquando diversis Causis, Gestationi non cognatis Obstetricium implicetur, quarum periculo occurrere omnino Medicorum est: Neque vero prius Occasionem hanc, unde natus est hic Sermo, possum dimittere, quam Obstetricastris illis (ut ita dicam) etiam atque etiam suaserim, ne se solos, tantis Periculis opponere præfidenter audeant, quin Medici alicujus periti Consilio adhibito quam cautissimè agant, ut non solum Vitam, sed Incolumitatem Puerperæ conservent. Nam magna licet scioli de se suisque dotibus temerè sperare soleant, haud facile quisquam evadit Medicus, & Nemo unquam repentè fuit peritissimus; multa certè prius sunt discenda, multa prius perscrutanda, quam ad Medicæ Artis Prudentiam perveniri possit: si igitur isti rem æquo Animo perpendent, necesse esset fateantur summæ esse Temeritatis, summæ Audaciæ,

daciæ, inauspicatas Manus duplici, & Matris & Infantis Vitæ, discrimini immiscere.

Sicubi vero nullus sit, in propinquo Medicus, suâ cuique utendum est facultate, & pro virili agendum; quó parciús tamen, eó plerumque tutiús: nam meâ quidem sententiâ, satiús est ut Naturæ permittatur se ipsam expedire, quam ut improbo perturbetur Officio, quo, concitatis Doloribus præmaturus Partus urgeatur. Siquidem inter Febrem Partus retardandus est, nedum incitandus aut etiam capeffendus, nisi Convulsiones gravissimæ, vel immodica Profluvia id suadeant, ne ipso facto, Infans pereat & Mater haud ita multó post: Nam ut *Hippocrates* recté dicit, “ Si Mulier
“ utero gestans Morbum habuerit non cognatum, in Puerperii
“ Purgatione perit.

APHORISMI. — *Pleriq; Fæminarum Morbi ex Officio Uteri malè præstito oriuntur.*

Alia Curatio Morborum Mulieribus gravidis, alia non gravidis, conveniat.

Longè periculosissimi sunt Morbi Fæminis Utero gestantibus, quoniam ea remedia, quibus Fætu vacuæ sanari solent, adhiberi non debent.

Si Mulier gravida ita Morbo aliquo laborat, ut Operatione Chirurgica insigniori Opus sit, scilicet è Calculo in Vesica, Fistula in Ano, vel quovis alio hujusmodi Operæ Pretium erit, (modo res sinat) Operationem, non nisi post Partum perfecisse.

Mulieres Utero gestantes, plerumq; ob Suppressionem Menstruorum ægrotant, contra vero cætera

APHORISMI. — *Animalia, quippe quæ non Menstrualia sint, bonæ Valetudine toto Gestationis tempore frui videntur.*

In omnibus Mulierum gravidarum Morbis, dum Morbi acerbitate, magis laborat Natura quam ut evacuationi Lochiorum, quæ Fætûs Eduktionem sequi debent, servire possit, summopère Partum prævenire convenit.

Cortex Peruvianus, non minus tuto Gravidis, quam quibusvis aliis, in Medelam Febris dari potest.

Morbos quos secum attulit Prægnatio, Partus plerumq; adimit, ii vero, qui nullam habent cum Prægnatione Cognationem, post Partum, graviores solent fieri.

Mulieribus infirmis maximeq; Morbis obnoxiiis, Liberos, valdè sanos, nonnunquam peperisse contingit.

Fluxus Menstrualis quibusdam Mulieribus primis Utero gerendi Mensibus eveniens, debito tempore Menstruorum contingit, adhibitâq; Curâ impunè.

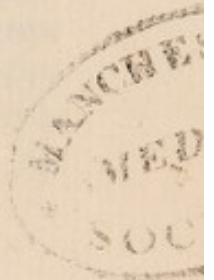
Mulieres quæ abortum faciunt aut pariunt, dum febre continuâ afficiuntur, maximo Vitæ periculo laborant istæ præsertim quarum Febri adsit Fluxio in Pulmones, et Asthmaticæ sunt.

		Quomodo a Fluxu menstruo dignoscendus ?		
Fluxus Sanguinis ab Utero.	Signa	} Os Tincæ apertum. } Dolor plerumq; præcedens. } Violentia quædam præcedens. } Subitò copiosè effertur. } Continuo rivo defluit.		
	Effectus		} Abortio. } Mors, ab inanitione.	
	Curatio		} Abstinencia à	} Venere. } Irritantibus. } Calfacientibus.
Missione Sanguinis. Adstringentibus actu frigidis. Fœtus Eductione.				

APHORISMI. — *Mulieres quibus Sanguis Uterinus in primis gestandi Mensibus profluit, Sanguinis quantitatem modicam è Brachio amittant, simul & quiescant, omnino non cœant.*

Profluvia vero immodica quæ Mulieribus gravidis nonnunquam accidunt, ex abruptâ Placentâ plerumq; oriuntur, neq; cessant nisi post Partum, & quo proprius ad Finem Termini accedunt, èo periculosiùs habentur huiusmodi Profluvia, quibus si crebræ Animi defectiones adsint, Mortem sæpenumerò & Parenti & Infanti afferunt.

Hæc autem, etiamsi copiosa, Profluvia. in Mense
tertio

APHORISMI. — *tertio vel secundo, impunè plerumq; accidunt, haud ita tamen in duobus postremis.*

In Profluviis immodicis ubi res postulat ut educatur Fætus, multo majore discrimine laborant illæ Mulieres quibus Os Tincæ crassius & durius est, quam illæ, quibus tenuius et mollius est.

Profluvia immodica una cum Convulsionibus, in Mulieribus prægnantibus plerumq; sunt Lethalia.

Venæsectio in Brachio, perquam necessaria & ad conservandas Mulieres Profluviis immodicis obnoxias; in modicis etiam Profluviis multum prodesse poterit, fugienda nihilominus inter immodica Profluvia.

Ut ex Utero, totius Corporis Plenitudo emittitur, Injections astringentes adhiberi non debent, nisi Profluvium nimis copiosum postulet.

Placentâ in ostio apparente, immodici profluvij causa est, & sæpè mortem Puerperæ et Infanti affert, nisi maturatus Partus præveniat.

In quovis prægnationis intervallo, si ab immodicis profluviis sæpius animo deficiat Mulier, Eductio Fætus, unicum est remedium, ad conservandum et Matrem & Infantem.

Si Parturientis immodica sint Profluvia, Membranæ quam citissimè rumpendæ sunt, cave tamen ne membranas attrahas, ne abruptâ placentâ, adaugeat profluvia.

APHORISMI. —

Licet Fœtus eductio, præsentissimum sit remedium in profluviis immodicis, parum sæpe prodest, quum seriùs adhibetur.

Si sanguis uterinus mulieri gravidæ ex uteri fundo profluit, abortio nunquam non sequitur, si vero ex Uteri collo, remedij spes restat, Utq; certior fias unde eveniat, observandum est, an os tincæ sit apertum an clausum.

Animi Deliquia crebra, Aurium tinnitus, oculorum hebetudo, vel caligo, mortem propinquam denotant, cum ex immodicis profluviis oriuntur in mulieribus quarum sextus prægnationis mensis præteriit; præcipue si ictus, vel quodvis aliud infortunium, sit profluvij Causa.

Emissio Fœtus	{	Effluxio	}	Quid ?
		Expulsio		
		Partus		

Definitio — Quæ ?

Causa proxima & semper conjuncta — Quæ

Partes affectæ seu Situs ?

Via & Meatus per quos Malum progreditur — Quales ?

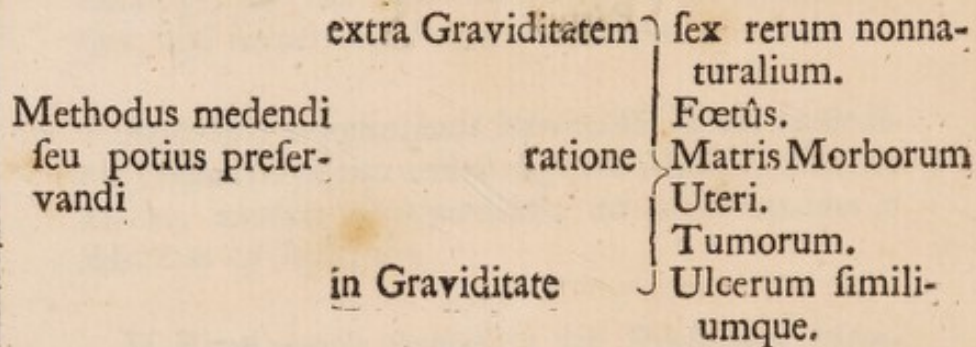
Abortio } Signa Diagnostica inseparabilia seu Pathogno- Quæ ?
 } monica, à quibus Indicationes Curativæ }
 } sumi semper debent ————— } Quare ?

Symptomata plerumque concomitantia, Qualia ?

earumque accurata Distinctio — Quare ?

Indicationes Curativæ seu Preservativæ — Quales ?

Prognostica — Quæ ?

Præmatura

Præmatura Fœtus Exclufio—
— Quid ?

Per Partum immaturum intelligo talem, quo *humanum aliquod Corpus nascitur*, magnum, parvum, vivum, mortuum, non autem, quem quidam *Abortum* vocant, in quo Membra humana nondum distincta apparent, sed Fœmina verè prægnans si aut longè aut brevi *ante septimum Mensem* Fœtum emittat vel minimum, is mihi dicitur Partus præmaturus sive abortus.

Quomodo educendus sit Fœtus ? —

Ore Uteri amplificato, Membrana, si obvia sit, Digitis laceranda est, & in ruptam istam Membranam Manus quamprimum immittenda est, usque ad Pedes Infantis, qui (nisi prævii se offerant) suo loco quærendi, nec ullum aliud Infantis Membrum apprehendendum sive in Ostium primò producendum est, etiamsi ipsum Caput prævium sese offerat, gravida enim quum sit infirma, & plerumque pariendi Doloribus destituitur, Fœtus Exclufio nequaquam Naturæ committenda est.

APHORISMI. —

In Plethora Venâ scētâ Abortus præcavetur in Gravidis, parcius verò & in primis præsertim Mensibus, vicibus iteratis, & quasi per Anticipationem, paucis Diebus a tempore usitato Menstruandi.

In Chacochymia, Purgatione blanda frequenter iterata, mediis præsertim Mensibus Gestationis, usui aliquando est.

Mulieri Uterum gerenti Venâ scētâ Abortionem facit, id vero potissimum, si Fœtus grandior fuerit.

*Uterum gerentibus Medicamenta purgantia sunt
L exhibenda,*

APHORISMI. — *exhibenda, si Humor impetu fertur ad Excretionem, quarto Mense & ad septimum usq; his tamen minus.*

In minoribus autem & gravioribus Fætibus, subtimide se gerere oportet.

Si a Causis externis violentioribus, pùta Ictu, vel Casu, & similibus vebemens Dolor et Perturbatio in Gravida excitantur; statim, vel saltem eadem Die sequitur Abortus.

Si vero minor fuerit vis causæ externæ; ad tertium Diem, Aborsum differri posse, quo elapso, cessat Aborsus Periculum. Quare? Remedium — Quid?

Si post Lumbagines graves inter gestandum Utero, Excretiones inusitatae ex Utero proveniant, Periculum Abortionis summum Mulieri imminet, praesertim si Excretiones sanguine inficiantur.

Periculo multo majore laborat Fæmina quæ Abortionem facit, quam quæ debito tempore parturit.

Fluxio Sanguinis immodica Abortionis plerumq; Comes est.

Infans abortivus in ipsa abjectione perit, vel paulo post.

Quanto magis subitaneus est Aborsus, praesertim a Causa aliqua violenta, eo difficilior Placentæ extractio.

Quæ

APHORISMI. — *Quæ stas temporibus abortiunt, Uterum habent prædurum vel prælanguidum.*

Si mulier sæpius Abortum facit, & eodem tempore semper, ut tertio quarto vel quinto Mense, ob Uteri angustia accidit, quæ augescentem Fætum amplius continere non potest.

Abortum faciunt Mulieres quæ Uteros habent flatuosos, densos, vel parvos.

Quæcunq; mediocriter Corpora habentes, secundo, aut tertio Mense, abortiunt, sine causa manifesta, iis Acetabula Uteri plena mucoris sunt, & non possunt propter Pondus Fætum continere, sed disrumpuntur.

Abortio sive Partus naturalis continget, a Mole nimia, Pondere, & Morso.

Mulieri Utero gerenti si crebra, & inanis desiderii voluntas (Teuesium dicunt) accesserit, Abortum facit; idem de Dysenteria quoq; verum est.

Mulieri Utero gerenti si Alvus multum fluat, Periculum est ne abortiat.

Quæcunq; Utero gerentes Febris detinentur, & vehementer extenuantur citra manifestam causam, eo difficulter & cum Periculo pariunt, aut in Abortionis Periculum incidunt.

Si Mulieri Utero gerenti, Mammæ subito extenuentur, Abortus sequitur.

APHORISMI. —

Quæ præter naturam tenues Utero gerunt, abortiunt, donec pleniores evadunt.

Aborsus periculosior est sexto, septimo, & octavo Mense.

Feminae quæ laxiorem, & humidiorum Uterum habent, sine noxia, ut plurimum abortiunt, primis potissimum Mensibus, quia Partes istæ facile cedunt, unde minor sequitur Molestia.

Dolores frequentes, & fere continui, Renes & Lumbos excruciantes & qui versus Pubem & Os Sacrum exporrigantur cum quodam ex Utero egerendi conatu, indicant Abortum imminens, Mulieri utero gerenti.

Ni mala urgeant Symptomata, omnis Aborsus seu Partus Naturæ committatur, Aquis vero non formatis prohibendus est Partus.

Dolores absq; Aquis formatis, Enemate emollienti & carminativo, sæpe sedantur.

Hæmorrhagiæ insignes Utero gerenti supervenientes, ad quas Syncope, Deliria, Inflammatio & Convulsiones sequuntur, Mortem inferre solent.

Mulierem Utero gerentem Morbo quopiam acuto corripit, malum.

Mulieri Uterum gerenti, si Lac copiosum è mammis effluat, Fætum imbecillum indicat: Quod si solidæ Mammæ fuerint valentiorum Fætum significant.

Quæ

APHORISMI. — *Quæ Fætus corrupturæ sunt, iis Mammæ extenuantur.*

Quod si duræ evadunt, Dolor erit vel in Mammis, vel in Coxis, vel in Oculis, vel in Genibus, neq; Fætum corrumpunt.

Si Mulieri Utero gerenti Purgationes eant, Fætus ut bene valeat fieri non potest, præsertim in ultimis Mensibus.

Novæ nuptæ, Uteri perturbatione ortâ ex Coitu nimis fervido, et frequentius æquo petito, non raró abortiunt.

Decies tot Abortiones intra duos vel tres primos Gestationis Menses fieri solent, quot fiunt postea, utilius est ergó præcautionis causâ intra duos primos menses quam post dimidium termini exactum ut pleriq; suadent, mulieri ademisse Sanguinem.

Sunt & Mulieres quæ, ut facile concipiunt ita ad Abortionem, nullâ manifestâ causâ proclives sunt.

Superabundantia Sanguinis Conceptum sæpe recentem perdit, & Abortionem infert.

Perturbationes Animi violentæ, ad Abortionem Mulieres sæpe impellunt, Timor præsertim subitus & Ira repentina.

Emissio Aquæ Cruore tinctæ ex Utero Mulieris gravidæ, Abortionis est plerumq; præcursor.

Mulie

APHORISMI. — *Mulier quæ Abortum fecit SECUNDAS difficilius dimittit, quam quæ suo Tempore peperit.*

Mulieres quæ Variolis laborantes abortiunt, non ita multo post plerumq; moriuntur.

Inter abortiendum ante quartum vel quintum Gestationis Mensem, non est cur sollicitus sis de Fætûs positione quem, præ ejus exiguitate, Natura nullo negotio abjectura sit, qualiscunq; Positio contigerit.

Cum in Abortibus intra duos vel tres primos Gestationis Menses, factis, Uterus ad mensuram Fætûs tantum aperiatur, non rarò sit ut Placenta, amplius rem tunc temporis modum sortita, diutius in Utero retineatur.

Fætûs magnitudo mortui in Abortiis non semper ea est quam ex Gestationis intervallo in quo abjiciuntur expectare licet, quippe, magnitudinem semper eandem habet ad quam moriens fuit proventus.

Mulieres ad Abortum procliviores, oportet, ut coitum fugiant 5 vel 6 Menses, & cum primum se concepisse perceperint, ut quam maxime quiescant.

Placentæ scbirrosæ sæpe Abortionem inserunt, cum jam grandior factus est Fætus, istiusmodi enim Placentæ obsunt, quo minus Alimenti satis idonei subministretur.

*Infantes præmaturo Partu editi etsi vivant, raro vocem exprimunt ante finitum tertium Mensem, cum
nondum*

APHORISMI.

nondum valeant Pulmones ad vagitus expresso aere exciendos.

Abortus, quos ipsæ Mulieres sibi excitant, multo majore sunt Vitæ periculo, quam qui nulla ministrante violentiâ sponte fiunt.

Quibusdam Mulierculis tenera adeo debilisque est suarum Partium compages, ut vel levissimâ Causa ut puta, Brachio inconsultius extenso, Abortum faciant.

Sæpenumero inveniuntur Mulieres, quæ primis Gestationis Mensibus Abortum faciant, ex solâ temperie sanguineâ.

Ut violentior aut mitior est Causa ita majus vel minus Periculum Abortus afferunt, sive ex Medicamentis abortivis, sive ab externa Injuria, oriuntur.

Non potest fieri ut Mulier, abjecto gemellorum altero, ad justum terminum alterum gestet.

De Puerperis earumque Morbis.

Placenta seu secundæ	Extrahenda.	naturaliter quomodo expellatur	
		Retentæ	Signa } Dolores quasi parturientium. Gravitas in Utero. Sanguinis Profluvium.
	Expulsio promovenda		Effectus } Sanguinis Fluxus lethalis. Gangrena.
			Manu Injectionibus } Qualibus? Enematibus }

APHOR. *Placentæ crassiores, duræ præsertim et scbirrosæ multò majore negotio, quam tenuiores & molliores extrahuntur.*

Color sæpe & substantia Placentæ, non vana dant Indicia Valetudinis Puerperæ.

Placentâ in Utero relictâ post præmaturè abjectum Partum, si non satis pateat Os Uteri ut Manu sine Injuria extrahatur, minus Periculi futurum est si Naturæ committatur Expulsio.

Placenta sæpe, non tam ex adhæsione ad Uterum, quam ex Ore Uteri contracto ægré extrahitur.

Multo tutius est Placentam Manu cautè educere, quam Catharticis & Diureticis medicamentis expellere.

Puerperam agunt illi qui aliquamdiu post Partum Mulierem dormire vetant, nihil enim somno, (quem ipsa Natura suadet) præsentius est ad reficiendas vires, et ad deleniendas Perturbationes Puerperii Doloribus concitatas.

Pudenda Mulierum nullis astringentibus lavanda sunt, intra quindecim continuos post Partum Dies.

Ventres Mulierum à Partu, dum LOCHIA defluunt, leniter admodum fasciari debent.

Cavendum

Post
Partum
agenda

Post Partum agenda

- Cavendum ne frigido lædatur Uterus.
- Labiis applicentur } Emollientia.
- } Leniter discutientia.
- Lac } alliciendum } Calore } cum Suctu
- } } Oleosis }
- } avertendum } Discutientibus.
- } Astringentibus.
- } Enemate repetito.
- Enema alternis Diebus interjiciendum. Unde?
- Conservanda sunt Lochia.

Usus & Abusus vesicantium in medelam Febrium Puerperarum, Quæ?

De Venæsectione puerperarum Cautiones.

Lochia.

- Quid?
- Duratio? ad Dies quindecim plus minus
- Bonorum Signa } Color gradatim mutatus.
- } Consistentia æqualis.
- } Nullus Fœtor.
- } Quotidiana diminutio.
- Nimiorum Causæ } Vasorum apertio nimia seu laceratio.
- } Sanguinis } copia.
- } } tenuitas.
- } } acrimonia.
- Nimiorum Effectus } Syncope.
- } Convulsiones.
- } Pallor Vultus.
- } Debilitas.
- } Crurum Tumor.
- Curatio } Manu removenda sunt Sanguinis Coagula, &c.
- } Victus ratione.
- } Quiete.
- } Sanguinis missione paulatim, & per intervalla.
- } Fotibus ex oxycrato, &c.

Lochia	Suppres- sionem	Causæ	}	Uteri Inflammatio.	
				Alvi Fluxus.	
		Symptomata	}	}	Animus Depressus.
					Adstringentium Usus.
					Febris.
Curatio	}	}	Dolor		
			Capitis.		
Effectus	}	}	Mammarum.		
			Renum.		
			Lumborum.		
			Uteri.		
			Ventris Tumor.		
			Spiritûs Difficultas.		
			Cordis Palpitatio.		
			Syncope.		
			Convulsiones.		
			Delirium.		
			Enemate.		
			Venæsectione.		
			Salibus aperientibus.		
			Paregoricis.		
			Sphacelus Uteri.		
			Mors.		

APHORISMI.

Sanguis uterinus qui excontinenti Partum sequitur, vermiliū colore refert & brevi grnmescit, reliquo Corporis Sanguini nequaquam abstmilis.

Errant sane qui Lac Mammarum per Uterum Puerperarum dimitti credunt, cum nullum sit vasculum qui deduci queat.

Is erit Lochiorum modus qui Infantis, utrunque fuerit sive suo tempore, sive præmaturé editus, sive Mas, sive Fœmina.

Coeuntes citò nimium a Partu, Mulieres sibi Lochiorum Tempus producunt, Uteri continuatâ Fluxione, ex Irritatione Partium.

Lochiis

APHORISMI. —

Lochiis derepentè & omnino suppressis in primis à Partu Diebus, maximè periclitantur Fœminæ nisi quamprimam aliquod Remedium adhibeatur, Humores enim in vasculis repressi, Inflammationem Uteri, aliaque multa mala inserunt.

Suppressio Lochiorum quæ Partum sequi debent, plus habet incommodi, quam Mensium Intermissio.

Si suppressis Lochiis inflammetur Uterus, è Brachio, potiùs quam e Pede, mittatur Sanguis.

Animi angores, Mulieribus nunquam magis quam in Puerperio obsunt, tum enim impedimento sunt, quo minus effluant Lochia.

Mulieres quæ prægrandes Infantes enixæ sunt, sæpe continuò post Partum Profluvio Sanguinis laborant, quia Placentæ grandiores, ad grandiores attinent Infantes, quorum vasa perinde atque Uteri vasa, perampla sunt.

Mulieres quæ post Partum immodica profluvia solent pati, Sanguinem e Brachio amittere, bis terve inter Utero gestandum, semel etiam Partu appropinquante, debent.

Mulieres quæ in Puerperio immodica passæ sunt profluvia, maximos Capitis Dolores, & Febricitatem, complures Dies experiuntur, diu manet in Vultu pallor, Crura etiam non rarò tumefacta sunt.

Mulieres quibus in Puerperio immodica profluvia contigère, à Coitu per tres totos Menses abstinere debent, primisque post Partum mensstruis in Lecto, quam maxime quiescere.

Dolores

Dolores à Partu	Unde ?	a Sanguinis	} Copia. Crassitie. Acrimonia.
		a Flatibus ab angustia Vasorum. a Frigore in Uterum suscepto.	
Curatio ?	}	interna	} Sanguinis } Crassitiem attenuantibus. } acrimoniam temperantibus
		externa	

APHORISMI.

Mulieres secundis Doloribus à primo Partu minus quam à futuris sunt obnoxiae.

Secundi Dolores quos Mulieres patiuntur, è Grumis Sanguinis in Utero coagulatis, & post Partum retentis plerumq; oriuntur.

Mammaram Inflammatiô	Unde ?	}	ob Lactis Abundantiam Concretionem, &c.
			Curatio

APHORISMI. —

Astringentia quibus utuntur Puerperæ studentes mammaram formam conservare, cum lac Infanti præbere nolunt, ibi tumores sæpe molestas et apostemata, præclusis humorum meatibus pariunt.

Cum primùm mammaram apostemata fuerint maturata Satis, detur exitus humoribus, ne diutiùs æquo

APHORISMI. — æquo retenti acefcant, atq; ipsas glandes, et lactis vascula conrodant.

Tumores scbirrofi mammaram, lateri arctiùs ad- hærentes, in Cancros plerumq; tranfeunt.

Contufiones } Unde? } Fomentatione.
 Fiffuræ } Curatio? } Emollientibus.

De Puerperarum Febribus.

Febres Puer- perarum	}	Febris Lactis peculiaris.	} Singularum Definitiones	
		Milliariis.		
		Putrida.		
		Tertiana.		
			Continua & reliquæ.	
			Caufa proxima Morbi & femper conjuncta — Quæ?	
			Partes affectæ feu Situs Morbi — Quæ?	
			Viæ & Meatus per quos Malum progreditur —	
			Quales?	
			Signa Diagnostica inſeperabilia, feu Pa- Quæ?	
		thognomonica, à quibus Indicationes } Quare?		
		Curativæ femper ſumi debent		
		Symptomata plerumq; concomitantia — Quæ?		
		earumq; accurata Diſtinctio — Quare?		
		Indicationes Curativæ — Quæ?		
		Methodus medendi, feu Curatio — Quæ?		

Febris Lactis circa tertium aut quartum Puerperii Diem accidere ſolet, cum Lac in Mammis copioſius generari incipit, & inter triduum vel quatrimum, nempe circa nonum Diem plerumq; Sudore ſolvitur; ſi vero Diaphoreſis impeditur à frigore incautè admiſſo, illa Febris, quæ per-

ſe

se salutaris erat, & paucis in Diebus cessatura, in Putridam periculosam mutatur.

Febres putridæ Puerperis supervenientes à tribus Causis oriuntur — Quænam sunt?

Viçtus in Febribus Puerperarum — Qualis?

Quo tempore Sanguinis Missionem tutius celebretur?

Cautioes quædam de ea re.

Quando exhibenda Purgatio? Cautiones.

In Alvi Fluxu, cum Lochiorum vacuatione conjuncto — Cautiones Quædam.

Evacuatio Sanguinis incisâ venâ missi, in iis Febribus curandis, quæ cæteris *Graviditatis* aut *Puerperii* ægrotationibus nonnunquam superveniunt, plerumq; necessaria est; hanc autem evacuationem simul & semel copiosè fieri debere inter istiusmodi Febres haud facile conceditur, cum per intercapedines æquè utiliter & multo tutiùs Sanguis potest quasi intercisè detrahi: Idq; mihi in hâc Urbe celeberrimâ latè quadantenús Artem medicam exercenti, plus viginti annorum usus comprobavit. Imo vero in quibuscunq; Febribus, sicut ego existimo cauto opus est maximo, ne copia sanguinis larga uno tempore mittatur, quoniam effectus idem, si interpositis intervallis fiat, plerumq; sequatur, et iis incommodis, quæ temerè effuso sanguine oriuntur, difficile sit mederi.

Sanguinis quidem missionem, in omnibus febribus curandis præcipuum esse remedium, inter omnes convenit; quæ veró ut idoneo tempore et ad justam mensuram fiat (ratione habitâ et roboris ægrotantis et vis contractivæ vasculorum,) limato opus est judicio: Experientia enim quotidiana docet, plurimùm nunc boni nunc mali inde provenire, nec ubi profutura sit ubi obsutura evacuatio fatis semper constat. *Regulam* igitur *de venæsectione tutó peragendâ*, quæ me nunquam fefellit, quamq; ideó observatu dignissimam censeo, (sub dubiis præfertim *indicationibus*,) lubens impertiar.

Diminutio autem quantitatis sanguinis, et *momenti* auctio præcipuos esse venæsectionis effectus, in confesso est; sed ne ægrotantis
vires

vires simul imminuantur cautio est, quod quidem futurum sit necne ante rem peractum dignoscere, is est nodus quem nullus unquam Auctor, quem mihi legisse contigit, expedivit. Atqui si ex misso sanguine ægrotanti vires defecerint, et sanguinis adaucta fuerit copia quæ imminui debuerat, (idq; non rató fit) maxima sequentur incommoda, & parúm valebunt *potiones cardiacæ*, ad vires, intempestivé effuso sanguine, reficiendas.

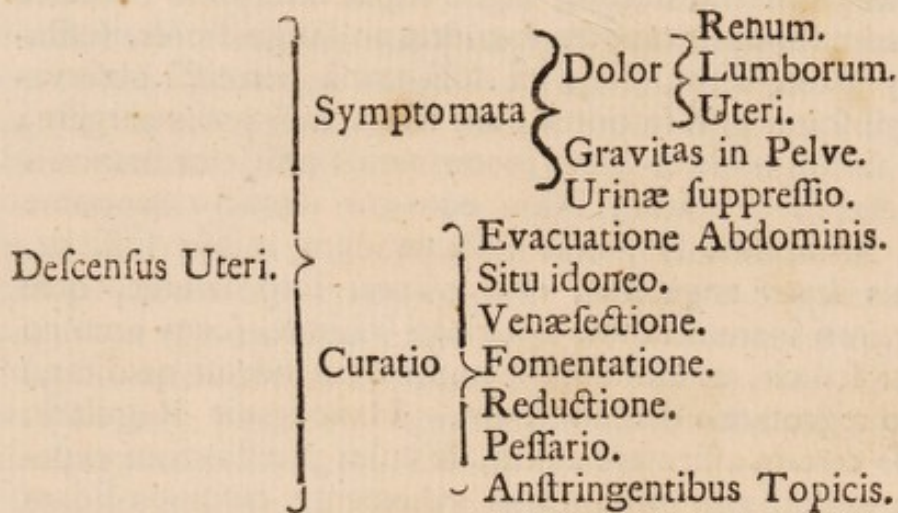
Bellinus abundé satis demonstravit *momentum* Sanguinis per venæsectionem et augeri et diminui posse, causasq; utriusque effectus addidit. Docetq; idem præsentis ægrotantis vires, sive quantitatem sive qualitatem Sanguinis respicias, esse considerandus, nullibi tamen, (quod ego sciam,) in hác re judicandi methodum plané tradit.

Methodus autem, quam unicé certam inveni, et quam iis qui præceptis se meis tradiderint commendo hæc est. Quandocunq; sanguinem mitti jusseris, (in rebus præsertim dubiis,) digito ægrotantis venæ continuó ab incisâ venâ admoto observandum fortiores an languidiores, (effluente sanguine,) fiant, ictus, (idq; ex solâ unciâ permissâ observatione sedulâ dignoscatur;) si fortiores fiunt ictus, tutó potes pergere; sin minus, vel si languidiores fiunt, incommodis afficietur maximis ægrotans, nisi statim desinatur: Nam cum cor detracto Sanguine debilitatum ad *Momentum* sanguinis sustentandum minús sufficiat, residui Sanguinis *lentos* angebitur, et *secretiones* impediuntur, quæ sanguinis *Quantitati* incrementum, *Qualitati* vitium, (cum omnino aliud desideretur scilicet, ut diminutâ quantitate emendetur qualitas,) non sine summo ægrotantis damno ferent. Hanc igitur Regulam, quam solam esse certam affirmare ausim, & cujus præstantiam experientia probavit multa, non possum non vehementer tanquam fidam ducem commendare, quotiescunq; res in dubio fuerit; eamq; multó utiliorem inventum iri, quam primó crederetur persuasum habeo: Illud autem certó scio mihi maximo semper usui fuisse in operâ ægrotantibus præstandâ: Si quando etenim in ambiguo sit an venæsectionem indicationes postulent, hâc adhibitâ regulâ, tutó tentari potest, forsan ad ægrotantis commodum; certé sine ullo periculo, cum nunquam, si vel levissimæ adsint *indicationes* venæsectione opus esse, sit cur ex unciâ sanguinis unicâ detracta damnum aliquod timeatur.

Quoniam

Quoniam igitur non parum refert impuné aliquid posse in rebus dubiis experire, idque non sine spe ægrotanti fore remedio, hanc utilem *cautionem* minimé fore neglectam confido : Præsertim cum in omnibus tam *acutis* quam *chronicis* morbis, venæsectionis consequentia sint incerta, et ea esse possunt quæ minimé vellemus : Et cum *vis contractiva* vasculorum semper, ante missum Sanguinem, et inter ambiguas *indicationes* præcipuè, perpendi debet, hac regula, quam tradidi, qui semper fuerit usus, et ægrotantis saluti et opinioni suæ optimé consuluerit.

De Uteri Descensu, Inflammatione, Scirrho, & Cancere.

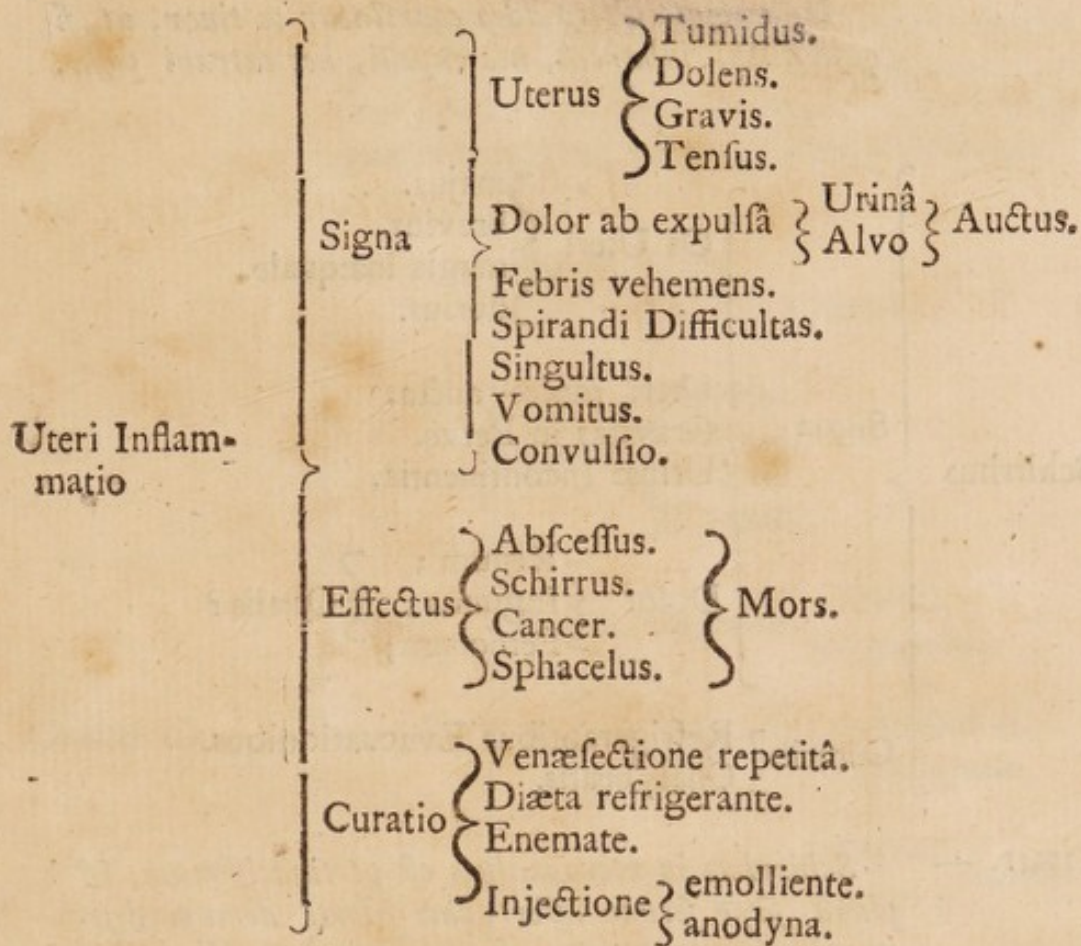

APHORISMI. — *Descensus Uteri, ex Puerperio difficili frequentius fiunt.*

Uterus ita totaliter inversus ut reduci nequeat, si eo ipso quo contingit die, Mulierem non interimat, nunquam non Mortem ab continuam sanguinis fluxionem, tandem adfert.

Mulier,

APHORISMI. — *Mulier, cui descensus Uteri est, nullâ ventris ligaturâ uti, nullum onus gravius gestare aut tollere debet; si autem descensus sit diutinus, pessarium adhibeat.*

APHORISMI. — *Inflammatio uteri multum habet periculi, tum autem maximè cum mulieri in primis à difficili Partu diebus accidit.*

Inflammato utero Cathartica nunquam non nocent.

APHORISMI. —

Singultus, vomitus, Convulsio, Delirium, Venter supra modum distentus, Puerperæ, cui inflammatur uterus, repentinam Mortem portendunt.

Inflammato Utero adso coarctatur os tincæ, ut, si quid alieni inhæreat, nec expelli, nec extrahi possit.

Uteri Schirrhus	} Signa	} Os Uteri	} majus. brevius. magis inæquale. durius.	
				} Uteri moles aucta. Gravitas in Pelve. Urinæ Incontinentia.
		} Dolor	} Renum ; Inguinis ; Femorum ;	
				} Curatio

APHORISMI. —

Schirrhus in utero malum est pertinacissimum, & plura sæpe secum affert quæ Morte demum desinunt, quia præ tumore, supervacuis humoribus liber exitus non datur.

Cathartica efficaciora, si Uterus schirro afficitur, nocent.

APHORISMI. — Schirrbus in Utero, in carcinoma immedicabile, sæpe transit.

Schirrbus in Utero, Mulierem sterilem & valetudinariam, per totum Vitæ reliquum tempus reddit.

Tumores alterum uteri latus juxta Inguen, aliquando post puerperium dolore afficientes, ægre nec sine prolixâ curatione sanantur; Qui si forté suppurati eruperint, Mulieris Vita periclitatur.

Cancer Uteri	Signa	Schirrho Signa.	
		Dolor in Utero pungens.	
		Sanies	} Serosa. } Fætida. } Nigra. } Cruenta.
		Fluxus Sanguinis	} sinceri. } coagulati.
		Ulcus in Ore Tincæ	} fordidum. } inæquale.
		Dolor ab expulsâ	} Urinâ } } Alvo } auctus.
	Effectus ?	Hæmorrhagia lethalis.	
	Curatio ? tota palliativa	} Refrigerantibus. } Emollientibus. } Lacteis. } Anodynis.	

APHORISMI. —

Ulcera malâ Corporis temperie orta quæ ipsum Uterum, vel ejus Orificium afficiunt, in Cancros immedicabiles nunquam non transeunt.

Cancer Uterinus, post annos aliquot extremos inter angores et cruciatus protrahos, quamcunque affecerit, miserè tandem perdit.

Mulieres circiter annum ætatis quadragesimum vel quadragesimum octavum, Cancris magis sunt obnoxia, quam antea, tum enim earum menstrua aut omnino cessant, aut justis intervallis non fluunt.

Carcinomata vel præcedunt, vel sequuntur Profluvia sanguinis quæ si mulieri sexagenariæ, quam menstrua jamdudum deseruere, contigerint, mortemq; tandem inferunt.

Mulieres Coitûs expertes, rarissimè cancris uterinis afficiuntur.

De Morbis Infantium recens natorum, nec non Puerorum.

Morbi Infantium {
 Contusiones.
 Imbecilitas.
 Sutura nimis apertæ.
 Ani Clausura.
 — Prolapsus.

{
 Causa?
 Effectus?
 Curatio?
 Quæ?

Tormina

Morbi Infantium

Tormina Ventris.
 Inflammatio } Umbilicalis;
 Protuberantia }
 Femoris Inflammatio.

Aphthæ.
 Diarrhæa.
 Vomitio.
 Excoriatio.
 Exomphalos.
 Lues Venerea.
 Hydrocephalos.
 Strabismus.
 Tuffis.
 Tuffis convulsiva.
 Pavores.
 Dolor } Aurium.
 Humiditas }
 Putrilago Ventriculi.
 Dentitio duplex.
 Convulsio.
 Vigilæ.
 Lumbrici.
 Atrophia verminosa.
 Urinæ Incontinentia.
 Tonfillarum Inflammatio.
 Scabies.
 Pruritus.
 Rachitis.
 Siffura Labiorum.
 Ranula.
 Tenesmus.
 Calculus.
 Perniones.
 Macies.
 Coma.

Causa ?
 Effectus ?
 Curatio ?
 Quæ ?

Febr es

Febres Infantium & Puerorum	}	Continuæ.	}	Singularum De- finitiones ?
		Intermittente		
		Scarlatinæ.		
		Hecticæ.		
		Variolosæ.		
		Morbillosæ.		
		Dentitione ortæ. Verminosæ & similia.		

Partes affectæ seu Situs ?
 Causa proxima & semper concomitans ?
 Viæ & Meatus per quos malum progreditur ?
 Signa Diagnostica inseparabilia seu Pathogno-
 monica ? a quibus Indicationes Curativæ sem-
 per sumi debent ?
 Symptomata plerumque concomitantia ?
 earumque accurata Distinctio ?
 Indicationes Curativæ ?
 Prognostica ?
 Methodus medendi ?
 Cavenda ?

Regimen recens Natorum ?
 De Nutrice eligenda Cautiones ?
 Lac vitiosum — unde ? Rectificatio — Quæ ?
 Morborum Infantilium Causa ?
 Indicatio — Curativa, Quotuplex ? — Qualis ?
 In Curatione Februm tenellorum prima Indicatio — Quæ ?
 Puerorum paulo provectorum Tractatio — Quæ ?

Cautiones quædam in medelam Morborum Infantium de	}	Purgatione.
		Venæsectione.
		Epispasticis.
		Narcoticis.
		Cardiacis.
		Emeticis.

Sym

Symptomata universa Morbillorum tenellorum omnium — unde? **A**

In medelam Dentitionis difficilis }
Diarrhææ Infantum } Cautiones?

Infantes Aphthis producendis proclives unde? Curatio?

An quæ specificè conveniunt Infantum Torminibus?

In Vomitu pertinaci a Lacte vitioso pendente, Quæ profint?

In intervallis Convulsionum Infantum quæ sunt necessaria?

In earum Paroxysmis quæ nocent?

Quæ in Convulsionibus vehementissimis magis profunt?

Frigus ab Infantibus facile susceptum, unde? Curatio?

Nutricis Lac nimis crassum, unde? Curatio?

Hæc Crassities Lactis plurimum nocet Infantibus — Quare?

An in ipsis Febribus purgandi sint Infantes?

In medelam Febrium omnium Cautiones quædam?

In medelam Variolarum & Morbillorum Cautiones?

APHORISMI. — *Infantes per amplis Capitibus enati plerumq; inter Dentitionem, Convulsionibus correpti, moriuntur.*

Infantes qui venereâ Lue imbuti nascantur, haud ita multò post decedunt.

Hæc eveniunt parvis, & recens natis pueris, serpentina Oris Ulcera, Aphthæ dictæ, Vomitiones, Tusses, Vigiliæ, Pavores, circa Umbilicum Inflammationes, Aurium Humiditates.

Ad dentitionem vero progressis, Gingivarum stimulantibus Pruriginibus, Febres, Convulsionibus, Alvi profluvia, idq; præcipue cum Caninos Dentes emittere ceperint, & iis, qui maxime crassi sunt, & Alvos duras habent.

APHO.

APHGRISMI. *At iis paulum Aetate progressis, Tonsillarum Inflammationem, Vertebrae quae ad Occipitium est interiorum in partem Impulsiones, crebrae anhelationes, Calculi, Lumbrici rotundi, glii tenues, & minuti, in recto intestino orti, Ascarides dicti, Satyriasmus, Strumæ, & alia Tubercula, præcipue verò prædicta.*

Adhuc autem aetate provecioribus, & ad pubertatem progressis, ex iis multa, et Febres diuturnæ magis, & Sanguinis ex Naribus Profluvia.

F I N I S.

E R R A T A.

Page 6. Line 16. lege *involucrum*. p. 9. l. 10. lege *Quo*. l. 11. lege *peregrint*. l. 18. lege *è*. p. 10. l. 10. lege *Res ita se habere possunt*. l. 24. lege *offert*. p. 16. l. 3. lege *dissecandus*. p. 33. l. 1. lege *supinam*. p. 36. l. 20. lege *Modo*. p. 42. l. 15. lege *diligentissime*. p. 44. l. 17. lege *quoad*. p. 47. l. 16. lege *est*. l. 17. lege *justo*. p. 48. l. 25. lege *Mulierum Mortuum Autopsia*. l. 26. lege *Tubas Fallopianas*. p. 56. l. 8. lege *impedimento*. p. 57. l. 24. lege *Hic*. p. 58. l. 14. lege *Sanandum*. p. 61. l. 26. lege *Colicam*. p. 80. l. 8. *Gangrena*. p. 81. l. 9. lege *injiciendum*. l. 12. lege *Puerperarum*. p. 82. l. 24. lege *grumescit*. p. 84. l. 29. lege *detur*. p. 86. l. 8. lege *Cautiones*. l. 10. lege *evacuatio*. p. 87. l. 2. lege *peractam*. l. 11. lege *considerandas*.
 Prefat. p. iv. l. 4. lege *benigne*. p. vi. l. 18. lege *nullus*.

By J. CALLOW, Bookseller,

526 10.

CROWN COURT, near PRINCES STREET, S.W.

Who gives the full Value for Libraries, or Exchanges Books.

- 1 OBSERVATIONS on Maniacal Disorders, by William Pargeter, M. D. 8vo. 1s 6d, *sewed*
- 2 Formulæ Medicamentorum Selectæ, by the same Author, 12mo. 1s 6d, *sewed*
- 3 Blumenbach's Essay on Generation, translated by Dr. Crichton, *sewed*, 2s
- 4 A Treatise on the Extraction of the Cataract, by D. Augustus Gottlieb Richter, translated from the German, with Notes by the translator, *boards*, 2s
- 5 Practical Observations on the Cure of Hætic and Slow Fevers, and the Pulmonary Consumption; to which is added a Method of Treating several kinds of Internal Hæmorrhages, by Moses Griffith, M. D. of the Royal College of Physicians, *a new edition, sewed*, 2s
- 6 Compendium of Anatomy for Students in Surgery, and the Arts of Desiguing, Painting illustrated by 12 plates, &c. *sewed*, 2s 6d

7 Penrose's Letters, Philosophical and Astronomical, 6s, *boards*
 8 Medical and Chirurgical Review, published every two months, 24 numbers, forming the first 4 volumes, *half-bound*, at 10s each

NB. Number 25, 26, 27 and 28 being all that is yet published at 1s 6d each, or any number separate

9 Innes's Short Description of the Human Muscles, chiefly as they appear on Dissection, together with their several Uses, and the Synonyma of the best Authors, a new edition, greatly improved by Alexander Monro, M. D. *bound in red*, 2s

10 Plenck's Hygrology, or Chemic Physiological Doctrine of the Fluids of the Human Body, translated by Dr. Hooper, *boards*, 5s

11 Medical (The) Diary, for the Year 1799, containing ruled pages for each Day's Business, a correct List of the London and Edinburgh Royal Colleges of Physic, an Alphabetical List of Surgeons and Apothecaries, &c. an Arrangement of the Anatomical, Medical, and other Lectures, public Hospitals, &c. *sewed*, 2s

INDEX.

	PAGE
Folio—in various Languages	1
Quarto—in various Languages	6
Octavo—English	22
Duodecimo—English	69
Octavo—Latin, Greek, French, &c.	78
Duodecimo—French, Latin, Greek, &c.	89
Astronomy, Alchemy, Witchcraft, &c.	103 & 117
Midwifery, Diseases of Women, &c.	108
Veterinary Books, in various Sizes and Languages	113
Manuscripts	114
Appendix—Octavo & Twelves	117
Appendix—Quarto	119
Appendix—Folio	120

THE

FRENCH, ITALIAN, and LATIN LANGUAGES,

Taught on reasonable Terms,

By a GENTLEMAN from Paris.

ITALIAN, SPANISH, PORTUGUESE AND GERMAN NEWS-papers, &c. translated.

Inquire of the Publisher of this Catalogue.

This leaf formerly pasted to verso
of t.p. 2/8/89.

